

SZERKESZTŐSÉG:
 BUDAPEST, IV. PARNÓVELDE-UTCA 8.
 Telefon száma 798.
 KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
 CSAK BÉRMENTES LEVELEK FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
 Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
 Egy évre . . . 40 kor. Egy negyedévre 10 kor.
 Egy fél évre . . . 20 kor. Egy hónap . . . 3 kor 60 fill.
Előfizető: 3 hónap Németországba 12 korona.
 Francia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországba, Svájc, Románia- és Szerbiába, valamint az oroszországi, melyek a postaszabályzat szerint tartoznak, negyedévre 12 korona.
 Egy szám ára 12 fill.

EGYETÉRTÉS

FENYŐ SÁNDOR
 főszerkesztő.

ÖTÖVÖS KÁROLY
 szépirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV. PARNÓVELDE-UTCA 8.
 Telefon száma 798.
 HIRDETÉSEKET ÉS NYILTÉRRE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FÉLÉVES A KIADÓHIVATAL Párban fejtőjéig: John F. Jones & Co. 31 Bis, Faub. Montmartre.
 Londonban fejtőjéig: Telexi József 11, Bloomsbury Square.
 Frankfurtban a/N: Németországi Kizárólagos Vezetésközlési Társaság Daube G. L. és Társa, valamint összes fiókja.
 Bécsben: Danneberg I. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utca. I. Wollzeile Nr. 6-8.
 Hosszú és Vogler, L. Wallischgasse 10. Musse Rudolf Seilerstr. Nr. 2.
 Oppelk A. Stub nabelei Nr. 2.
 Schalk Henrik, L. Wollzeile Nr. 14.
 Zürichben: Ortel, Füssli & Co. és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:
 Vezetőik: **A horvát furor.**
 Ok és tény.
 A császár.
 Stárium Zágrábban.
 A diákkongresszus elmarad.
 Hozó képek.
 A császár iluziója.
 Kelet Gusztáv — Öngyilkos.
 Pártviszályok párja.
 Milyen a világ tornosa?
 Tárcza: Győröcskék. Irta: Gorkij.
 Regény: A kis erodes. Irta: Sienkiewicz.

A horvát furor.

(K.) Negyednapja, hogy Zágrábban tombol a furor croaticus. Nemesak Zágrábban, most már Károlyvárosban is. Vinkovczán, Ogulinban, Goszpicban, Ganiczában. Goszpicban vér is folyt. Hála istennek kevesebb, mint a horvát fővárosban, a hol tegnapi huszonkilenc ember sebesült meg. Közülük hat súlyosan. A házak, a hol szerbek laknak, olyanok, mintha bombázott volna. Kapukat beförték, ablakokat összezúrtak, boltokat fölfeszítettek. A második, a harmadik emeleten sincsen ép ablak. A gázlámpákat az utcákon feldöntötték, a kerítéseket szintén. Minden szerb ember boltjáról letépték a czégtáblákat, s meggyújtották. Mert a fuornak nem elég, ha tör és zuz; színek is kellene nekik, vér és tűz. . . .

De meséljünk tovább. Az Iliczán Markovics szerb kereskedő boltját teljesen lerombolták és kirabolták. A Dungulics-utcában Czekics Dusán boltját összezúrták és elpusztították. Csak kereskedő szőlőt tönkretették és borait kifolyatták. Jovicics kereskedő üzletét tönkretették és kifosztották. Pramberger pék-mester boltját összezúrták. Még az ajtót is kitépték a falból. A Mendulics-utcában nincs szerb üzlet és szerb lakás. Mind tönkretették, pontos jegyzékek szerint. A Friazon is, az Iliczán is, a Jelliasic-téren, a Kacsics-utcában. . . .

Ez még nem minden. Egy öreg katonát, nyugalmazott százados, valami Wittas nevezetű, rálőtt a rombolókra. Egy mászoros-legényt mellbe talált. Az egész házat lerombolták, a hol lakott. Feleségével együtt végig ildózték a városban. S mikor egész éjszakai hajszát után elfogták, addig verték három utca során végig, a mig holtak hitték. Fosztogatás, rombolás, gyújtogatás, gyilkolás folyik Zágráb utcáin. De ez még nem minden. Rendőröket küld-

nek a zendülők ellen, azokat szétverik. Katonákat küldenek ellenük, azoknak ellentállnak. Ostromállapotot hirdetnek, az nem használ. Még a városházán is Bertalan éjszakát ígérnek a szerbeknek.

Igy tombol Zágrábban a furor croaticus. Már negyednapja. . . .

Horvátok és szerbek marják, gyilkolják egymást. Nemzetiségi gyűlölségből. Szakasztott úgy, hogy marják és gyilkolják egymást nemzetiségi gyűlölségből olaszok és horvátok Fiumében, szerbek és bosnyákok Boszniában, németek és csehek Prágában, lengyelek és németek Galicziában. Nem is régen. Négy, öt esztendőn belül történt mindez. Hol közel, hol távol dühöngött a nemzetiségi harc; zendülések, háborúságok fajult mindenhol, üszkők repültek a levegőben, városok pusztultak, emberek vére hullott a dicső kettős birodalomban.

Lapozgassatok csak serényen a közelmúlt krónikáiban. Megvagyom irva mind, bőségesen lelkiismeretesen. S meg van irva egyéb is; tele van a világ egyébbel is. Azzal, hogy a magyar nemzet chevin és türelmetlen. Hogy tüzzel-vassal írja és pusztítja a nemzetiségeket. A kisdedekek letépi az anyák kebeléről, kirabolja az iskolából, elhurezolja a templomokból, hogy a barbár magyar szóra kényeszerítse őket. A külföldi sajtó egyébtől se hangoz, csak a mi legyalázásunktól. Nemzetközi konferenciákon, békeügyleteken tárgyalásain, diákkongresszusokon egyre a magyar nemzetet vádolják érte, hogy fojtogatja a nemzetiségeket. Ellenünk alakultak német Schulvereinek, Alldéutsch mozgalmak, oláh ligák, szerb szövetségek, nagy horvát egyesületek, olasz testvériségek, tot Matieczák.

Nemzetiségi harcok, nemzetiségi gyűlölség! Nézzétek emberek: milyenek ezek horvát földön, milyenek a csehek vidékén, milyenek Galicziában, milyenek az Adria partjain? S milyenek a tiszta magyar földön? Láttát már valaki magyar hordákat végigdühöngeni városokon, hogy pusztítsák, rombolják, gyújtogassák, gyilkolják azt, a mi nem magyar? Láttát már valaki Budapesten, Kolozsvárott, Aradon, Pozsonyban, az örvidéken, a Bánságban, Máramarosban, Liptóban, Árviában vagy akárhol magyar földön olyan vandál dühöngést, olyan gyü-

lölködő rombolást, mint csak legutóbb is Fiumében, Isztriában, Prágában, Galicziában, Zágrábban.

Nem látott senki. Soha. Se támadni, se pusztítani, se rombolni, se gyilkolni nem szokott a magyar, senkit és semmit a nemzetiségeért. A leglovagiasabb, a legelnezőbb, a legtürelmesebb nép a világon. Védekezni is alig szokott, támadni soha. . . .

Hiba ez a nemzetiségi politikában. Több, mint hiba: hü. A kormányok indolenciája, a nemzeti birka-türelme nem azt a hitet kell, a külső világban, hogy ereje tudatában, szupremációjára érzetében, nemzeti fölényének birtokában lett az uralkodó faj a lehetetlenségig türelmes, higgadt és elnéző. Nem ezt hiszik rólkunk. Gyengebbnek néznek bennünket és gyáváknak. Nemesak az oroszán őri meg biztos nyugalmát a légy támadásakor, a légy is nyugodt és hős, a mikor rászáll az oroszán sűrűnyére. Az egyik, mert ismeri az erejét a másik, mert nem éri föl észszal a veszedelem nagyságát.

Elérkezett az ideje, nem, a tizenkettedik órája, hogy a kormány erőlyes és hathatós nemzetiségi politikára szánja el magát. Vaskézzel kell a magyarság hatalmi állását megőrizni és megerősíteni, s vaskézzel kell az olyan háborúságot is elfojtani, mint a milyen a zágrábi. Nemesak azért, mert az a nemzetiségi furor, amely ma a szerbekre emeli gyilkos kezét, holnap talán diadalittas a magyarságra támadhatna, de azért is, mert annak a csuf háborúságnak az ódiuma nem tisztán a horvátoké, de a miénk is. Ok úgy értelmezik a horvát autonómiát, hogy bátran beverhetik az egymás fejét, de Magyarország nem értelmezheti egy horvát kiegyezést. A prédára vetett vagyon, a kiontott embervér nem tisztán horvát belügy. A magyar kormány gyengesége és tehetetlensége, ha huszonnégy órán belül rendet nem teremt horvát földön. . . .

Budapest, szeptember 3.

A függetlenségi és 48-as párt gazdasági bizottsága és az önálló vámtaritelér indított akció intéző-bizottsága szombaton délután öt órakor ülést tart. A párt vasnap folytatja országos akcióját. Marosvásárhelyen, a mint már jeleztük, egész Erdély érdekelteinek közreműködésével, a legtöbb szomszédos törvényhatóság belev-

násával és részvételével népgyűlést rendeznek, melyre nagy számmal leutaznak a függetlenségi párti képviselők, élükön a párt vezérével, Kossuth Ferenczettel, a ki szombaton reggel érkezik Budapestre és este mindjárt tovább utazik Marosvásárhelyre.

Szemfényvesztés. A katonai büntető eljárás nagy garral hirdett reformjáról ma a következők hirtül föl:

Politikai és jogászkrököben azt beszélik, hogy a katonai büntető eljárás reformja egyáltalában nem lesz kielégítő. Tervezés azt hinni, hogy az anyagi rész reformjáról szó lesz. Csak az alaki rész, a bírósági eljárást kívánják és akarják reformálni s a reformból a nyilvánosság s védelem csak hiányosan és esorbultan fog kikerülni; arról pedig mostanán szó sincs, hogy a katonai büntető-törvényből a magyar alkotmányt mélyen, egészen a közjogi képtelenségig sértő rendelkezéseket kiterőjék.

Megmondjuk mi azt már eddig is többiben, hogy nem valami sokat várunk — kielégítő meg pláne nem — ettől a reformtól. És az ilyen hangok egyre sűrűbben emelkednek. Elvárjuk a kormánytól, hogy ezek az aggodalmak legalább figyelmessé tesszik, hogy melyre tekint majd a hadügyi kormány tervezetének, mielőtt lekötöi érte a szavát.

Ok és tény.

(pd.) Ok és tény: a kuriai bírásokodásnak Scyllája és Charibide az a két momentum, mely a képviselőválasztási ügyekben való panasz-jog guillotinjának a legtöbb áldozatot szolgáltatja. A mikor a kérvény a petítum örvényei közül kimenekedett, egyszerre csak ez a kettős szikla mered eléje, hogy darabokba zuzza.

A képviselőház házszabályai az 53. §. 4. pontjában úgy rendelkeznek, hogy a megámadó panaszban megjelölve legyenek azon okok, melyeknél fogva a panaszlók az illető választás érvényességét megámadják. Igaz, hogy az 55. §. szerint a panasz alaki kellék hiánya miatt vissza kell utasítani, ha az a megámadás okát nem adja elő, de viszont a házszabályok az érvénytelenségi oknak előadására vonatkozóan semmiféle formalizmust nem köt ki, sőt az 57. §. még azt is kimondja, hogy a választás érvényessége ellen a panaszban felhozott okokat a panaszlók a panasz benyújtása alkalmával adatokkal támogatni nem kötelesek, hanem jogukban áll a bizonyító adatokat a tárgyalás során előadni.

De már a Kuriaival szemben nem találta helyenvalónak a törvényhozás

ezt az észszerű liberalizmust. A Kuria előtt való eljárásban maga a törvény is szükségének tart egy csomó veszedelmes formáságot a kérvény jogalapjának megjelölésére vonatkozóan. S a Kuria aztán ezekből a formáságokból valóságos barikádokat épített az igazság elé, a választások tisztasága elé.

A törvény 3. §-a felsorolja az érvénytelenségi okokat, a 23. §. pedig akként intézkedik, hogy:

„A kérvényben, hivatkozással a jelen törvény 3. §-ának illető pontjaira, megjelölendők az érvénytelenségi okok és felsorolandók azon tények, a melyek alapján a választás érvénytelenséget kéri. Előadandók továbbá azon bizonyítékok, a melyekkel a tényeket és az érvénytelenségi okokat bizonyítani kívánják.”

Nem elég azt mondani, hogy kérvény a választás érvénytelenséget abból az okból, mert a képviselő ur szavazatokat vásárolt. Elő kell adni:

az érvénytelenségi okot,
 az érvénytelenségi tény,
 a bizonyítékokat,
 és hivatkozni kell a törvény §-ára, pontjára.

És jaj annak, a ki csak egyet is elhagyott, vagy rosszul alkalmazott ezekből a kellékekből. A törvény mindössze annyi koncessziót tesz a józan észnek, hogy a felek az eljárás során új bizonyítékokat, új tanukat is előállhatnak, de az ebből a szükségessé válható halasztás költségei viselésének fenytéké alatt.

S a kir. Kuria ezt az amny is szigorú és komplikált rendszert az ő itélkezéseiben még tovább fejlesztette, annyira szigorúvá és zavarossá tette, hogy isten csodája, ha valamelyik kérvény mégis eljut a bizonyítás elrendelésének stádiumáig.

Minden filozofálás nélkül egyszerűen ideiktatjuk a Kurianak ebbeli itélkezését.

I. A kérvény elutasítatik, mert a kérvényezők az érvénytelenségi okot a 23. §. rendelkezésének megfelelően meg nem jelölték. (147/1901.)

A jelen esetben a kérvényezők, bár kérvényükben mind feltűnt, mind viszonylagos érvénytelenségi okokat hoztak fel, mégis minthogy az utóbbiakra nézve sem a törvény 3-ik §-ának 27-ik pontjára, sem annak 28. §-ára nem hivatkoztak; a Kuria nem vehette figyelembe azokat az érvénytelenségi okokat és tényeket, melyek a

ben. . . . S ezzel elmentek a bivalyok! . . . Én jól tudom, hogy a meleg szavak nem fokozzák a sir hőmértékét, nem is áhítóznak utánuk, de ez mégis csak sértő! Jaj beh szerettem volna jól leszádni őket! . . .

— Bizony, meg is tehetted volna! — mondotta az ördög mosolyogva!

— Nem, tudja, kellemetlen lett volna. . . . A huszadik század küszöbén, — s egyszerre, a halottak elkezdének szitkozni. . . . Nem, illetlen dolgot lett volna. . . . aztán meg nagy kegyelenség a materialista irant.

— Az ördög megint elkezdte umni magát.

— Ez az iró még életében is szeretett volna minden esküvő volégyen, és minden temetésen halott lenni, és ime, most, a mikor már minden kihalt belőle, — a becsavagy még mindig megvan benne. De vajon az életre nézve fontos az ember?

— Hallja-e, — szólalt meg az ördög, szerettem volna meghajlítani magát az iró felé, — nem volna kedve megnézni, hogyan él a felesége?

— Igazán nem tudom, volna-e vagy sem, — felelt az iró kelletlenül.

— No maga igazán tökéletes halott! — kiáltott föl az ördög, ugratva őt.

— Dehogy, miért? — szólalt az iró, és fűrgön kihuzta magát. — Én nem bánom. . . . hiszen amny se lát. . . . s ha látna is, nem ismerne meg?

— Persze, hogy nem! — tódította az ördög.

— Én, tudja, azért mondom ezt, mert ő. . . . nem szerette, ha hosszú időre ejtmenet hazulról. . . . — magyarázta ki magát az iró.

— És ime, az egyik háznak a fala eltűnt valahova, vagy átltávozta vált, mint az iverg. Az iró nagy szobákat látott maga előtt, a melyekben olyan derült, kényelmes és szép volt minden. . . .

— Pompás lakás! — nyöszörgött helyeslőleg, — nagyon pompás lakás! Ha ilyenben lakhatna volna, talán még most is élne. . . .

— Nekem is tetszik, — mondotta az ördög mosolyogva. — És nem is olyan drága — vagy háromezer rubel. . . .

— Hm, ez nem drága? . . . Emlékszem, hogy legjobb művem 815 rubelt jövedel-

Az Egyetértés tárczája.

Gyötrelmek.

— Az Egyetértés tárczája. —
 Irta: Gorkij.

A szürke napok, a napfény nélkül való, könnyező ég, a sötét éjszakák, a haragosan zúgó szélvész, a sűrű és fekete árnyékok! — mindez a sötét gondolatok felhőit fuja az emberre, s lelkeben feltámad a titokzatos irtozás az élettől, a melyben semmi állandó sincsen, a melyben minden ingadozik: születik, fejlődik és meghal. . . . mi ezből. . . .

Olykor nincs az embernek ereje hozzá, hogy megküzdjön azoknak a gondolatoknak homályával, melyek elfojják a lelket. . . . éppen azért mindenki, a ki minél előbb át akarja élni ezt a keserűséget, jól teszi, ha bátran szembeáll velük. Ez az egyetlen út, a melyen az ember a gyötrelmek és kétségek khaoszából eljuthat az önbizalom szilárd talajára.

Csak hogy ez nehéz út ám. . . . tövises közt vezet, a melyek vérg sebzik az ember szívét, s azonkívül ezen az uton mindig vároznak az emberre — az ördög. Még pedig az, mely az összes általunk ösmert ördög fajta közt a legjobban, az a kivel a nagy Göthe ismertetett meg bennünket. . . .

Ez az ördög az, a kiről most beszélni akarok.

Az ördög unatkozott. Nagyon is okos ahhoz, hogy mindig csak gunyolódjék, jól tudja, hogy vannak az életben jelenségek, a melyeket még az ördög se tud nevetésgessékké tenni.

Egyszer, egy kődös éjjel homályában az ördög a temetőben, a sírok közt öngyelt; rettenetesen unta magát, halkan fityörészett és körülnézve szórakozást keresett.

A szél szelődött neki, zugva száguldott keresztül a fekete keresztet közt a sírokon, az égen lassan usztak a nehéz felhők, hideg könyekkel öntözve a halottak szűk sírdombjait. A temető csemevész fái féltékeny reccsgetek a szél rohamai alatt, a szőlán föllegek fölé nyújtogatva csupasz ágaiikat.

Az ágak oda surlódtak a keresztekhez s ilyenkor komor, nyomasztó és féltelmes zajt támadt a temetőben. . . .

— Az ördög csak fityült és gondolta magában:

— Kíváncsi vagyok, vajjon hogy érzik magukat a halottak, ilyen időben? Alkalmasint, a nedvesség ó hozzájuk is eljut és bár haláluk napjától kezdve egyszer s mindenkorra biztosra vannak a csüztől. . . . azért mégis kellemetlen lehet az állapot. . . . Talán kiszóltának egyet közülök és elbeszélgetnének vele? Mégis csak szórakozás volna nekem, no meg, fölteszem, hogy neki is. . . . Meg is teszem! Egyszer egy ösmert íróembert dugtunk itt valahol a föld alá. . . . A mig élt, olykor meglátogattam. . . . mért ne utánam hát föl az ösmertéssel?

— Hej, hallja-e! — kiáltott föl, körmeivel kopogva a súlyos kőlapon, mely ösmertését takarta. — Kellen föl!

— Minek? — hangzott föl tompan a föld alól.

— Csak. . . .

— Nem kelek föl. . . .

— Miért?

— Hát kicsoda maga?

— Jól ösmert engem. . . .

— A cenzor?

— Ha, ha, ha! Nem!

— Talán bizony. . . . csendő?

— Nem, nem!

— Csak nem kritikus?

— Én az ördög vagyok. . . .

— Áá! Tüstént jövek. . . .

A kőlap elfordult a síról, földuzzadt a föld és kibujt alóla egy csontváz. Egészen közönséges csontváz volt, csaknem olyan, a minőn a diákok a csontok anatómiáját tanulják; csak sáros volt, a csuklói nem voltak összedróttozva, és szemüregéből foszforeszkáló, kékes fény sugárzott. Kibujt a földből, megrázta csontjait, hogy leszorja ruhát a rájuk tapadt földet, a csontok tompan összeverődtek, s ő fölemelve a koponyáját, kékes, hideg tekintetével fölnezt a felhőkkel borított sötét ég.

— Jó egészséget kívánok! — mondotta az ördög.

— Nem lehet, — felelt kurtán az iró.

Halkan és olyan furcsa hangon beszélt,

mintha két eszt alig hallhatóan egymáshoz dörzsolódott volna. . . .

— Bocsanatot kérek az üdvözlésemért, — szólalt szeretőreméltan az ördög.

— Szól sem érdemel. . . . De hát vajjon miért hívott föl ide?

— Azt akartam indítványozni önnek, hogy sétáljunk egyet. . . . semmi egyébért. . . .

— Áá! Nagyon szivesen járkálok egy kissé, bár az idő gyalazatos.

— Remélem, nem fél a meghűléstől? — kérdezte az ördög.

— Oh nem, hiszen még az életemben alaposan meghűltem.

— Igen, emlékszem, teljesen kihűlve halt meg.

— De még mennyire! . . . Egész életem keresztül oly buzógn hűtöttem. . . .

A sírok és a keresztek közt egymás mellett mentek a keskeny uton.

— A városba megyünk? — kérdezte az ördög.

— Mi érdekli önt ott?

— Az élet, uram, — felelte az iró szemtelenül.

— Hogyan, hát az életnek még mindig van értéke önre nézve.

— Hogyne!

— De hát miért?

— Hogy is magyarázzam ezt meg önnek? Az ember mindent a maga ereje szerint mér. . . . és ha egy közönséges követ hozott magával az Ararát csuesáról, — az a kő becses lesz előtte. . . .

— Szegény! — szólalt mosolyogva az ördög.

— De. . . . boldog is! — felelt hidegen az iró.

Az ördög némán vállalt vont.

— Mondja csak, — szólalt meg az ördög rövid szünet után, — hogy érzi magát a sírban?

— Most, hogy már hozzászoktam semmi. . . . nagyon nyugodtan. . . . de kezdetben, tudja, rettenetesen utálatos volt. Az a tökfűlkő, a ki a koporsóba a szökeget beverte, valahogy a koponyámba is bevett egyet. . . .

Aztán megjelentek a férgek. Ezek, hogy vinné el őket az ördög, irtozóan lassan lakmároztak rajtam. . . .

— Hogyne! — felelt az ördög. Ezt nem is

törvény értelmében kizárólag mint viszonylagosak szerepelnek. (II. tanács.)

A választási elnök ellen felhozott vádakot illetően, a kérvényezők nem különböztették meg a tényeket abban az irányban, hogy melyeket melyik pont alá kívánják foglalni. (II. tanács.)

Mint hogy pedig kérvényezők az imént részletesen elősorolt feltétlen érvénytelenségi okok és ezek kapcsán felhozott tények tekintetében a 3. §-nak 10. pontjára nem hivatkoztak; ezek a feltétlen érvénytelenségi okok és tények mint viszonylagos érvénytelenségi okok és tények nem vehetők mérlegelés alá. (118/1902.)

Kérvényezők állítják ugyan, hogy a megválasztottnak kijelentett képviselő 25 k-féle válszót összefogdosztatott, azokat saját lakásán egész éjjel tartotta és reggel magára leszávaltatta; minthogy azonban kérvényezők a 3. §-nak 11. t. cz. pontjára hivatkoztak, mely nem feltétlen, hanem csak viszonylagos érvénytelenségi okokat foglal magában; ez az eset a viszonylagos okok méltatása kért talált helyet. (A hol persze nem ért semmit.) (258—1902.)

Jaj annak jaj, a ki nem idézi, vagy rosszul idézi, vagy sehogyse idézi a paragrafust. Mert nem az igazság a törvény célja, hanem annak kiderítése, hogy tudnak-e jól csitálni Magyarország választói. Még csak arra volnánk kíváncsiak, vajjon novumnak, tehát figyelembe nem vehetőnek tartja-e a Kuria azt is, ha a kérvény helyesen előadva van, tényleg s bizonyított, a hivatkozást elfeledte s a kérvényezők azt a tárgyaláson pótolták? Alkalmassint visszautasítanak az ily kérvényt, mert a 31. §. c. pontja szerint a kérvény a limine visszautasítandó, ha benne az érvénytelenségi ok nem a 23. §. első bekezdésének megfelelően lett megjelölve; már pedig ez a törvényhely a cizitálást is honpolgári kötelességgé teszi. De menjünk csak tovább ennek a cizira materiának a vizsgálásában.

II. Lássuk, mi az az ok és tény. Az érvénytelenségi oknak a dolog természeténél fogva a tény adja meg a valódi tartalmát és a tény megjelölése nélkül az érvénytelenségi ok csak pusztán tartalmatlan állítás, mely az eljárás elrendelésére nem is nyújt törvényes alapot. (416/1901.)

A mikor a törvény a kérvénynek egyik lényeges kellekét a 23. §. szerint érvénytelenségi okok megjelölését kívánja, ezzel egyszerűsített azt is követeli, hogy azok a tények, a melyek alapján a választás érvénytelensége kértik, felsoroltságának: mert érvénytelenségi okok alapján csak tények szolgálhatnak, megfelelő tények nélkül érvénytelenségi okokról szó sem lehet. A kérvénynek ugyanis határozottan kell lenni, s nem elég abban csak a törvény 3. §-ának illetőpont-

jaira egyszerűen hivatkozni, hanem azokat a tényeket is elő kell adni, melyek az érvénytelenségi okok tényálladékát megállapítják, s felismerhetővé teszik, hogy a kérdéses választásból folyólag a kérvényben meghatározott egyik vagy másik érvénytelenségi ok csakugyan fenforog-e? (179/1902.)

Józan eszű ember azt hinné, elég a tények előadása, mert a tény magában foglalja az okot s mert a bírónak a törvényt ismernie kell, úgy, hogy a tények előadásáról tudni lehet, mely okon s mely törvényhely alapján panaszkodik a petíció. De hát — ismételjük — a kuriai bírások terén nem a józan észről van szó, a mint az azonnal ki fog tűnni annak a bemutatásából is, hogy a Kuria mit kíván a »tény« czim alatt.

A kérvényezők 31 községnek 682 szavazóját állították össze mint olyanokat, melyek valamely érvénytelenségi okból szavaztak T. S.-ra, nemkülönb 297 választót is megneveztek, mint olyanokat, kik valamely érvénytelenségi ok miatt tartózkodtak a szavazástól, a nélkül, hogy egyenként megjelölték volna azokat az érvénytelenségi tényeket, melyek a törvény értelmében az egyes szavazatok megérőltetéséhez megkívánatnak. (II. tanács.)

Fenforgó esetben csupán a veszteséget, megfélemlítést, törvényellenes befolyásolást, etetés-italást vannak általánosságban megjelölve hely és idő szerint, a hol és a mikor állítólag elkövetettek, és megfélemlítést fel van sorolva tanuk megnevezésével a bizonyítékok; azok a választók azonban, a kikkel szemben és a kik szavazatának megnyerése céljából ezek az állítólagos üzemek elkövetettek, kérvényben megnevezve a nincsenek. Ily alakban a kérvény érvénytelenségi tényét meg nem jelöl. (416/1901.)

Kérvényezők minden egyes megérőlteteni kívánt szavazatának megnevezése mellett ama tények határozott és szabatos megjelölését, a melyek a szavazatok érvénytelenségi okok alapján maguk után vonják, elmulasztották; ezeknél fogva a Kuria nem vehette figyelembe stb. (II. tanács.)

Másodszorban ama további érvénytelenségi okok hoztak fel, hogy a képviselő a választókerületbe tartozó összes községi és körgyűzőknek, községi bírónak, sőt magánosoknak is úgy közvetlenül, mint mások által pénzt adatott s adott, s továbbá a választókat út-munkákkal fenyegette. Tekintve azonban, hogy egyetlen egy jegyző, körgyűző vagy bíró, vagy oly magánygyén megnevezése nincsen, kire ama vádak egyike, vagy másika határozottan vonatkozhatnék; tekintve, hogy nincs előadva, hogy a pénz ki által és kinek adatott, sem maguk a megvesztegetett választók nincsenek meg-

jelölve; a kir. Kuria a bizonyítás elrendelésére sem talált elég alapot. (II. tanács.)

Mint hogy pedig a kérvényezők egyáltalán meg nem jelölték azt, hogy melyik lakomán személynél melyik választó vett részt: ennél fogva a törvény 3. §-ának 6. pontjára való hivatkozással felhozott az a két tény, hogy lakomák tartattak, az azokban résztvevő választók megnevezésének elmulasztása miatt nem alkalmas a bizonyítás elrendelésére, következésképp a választásnak az alapon való érvénytelenségi ok. (67/1902.)

Legközelebb a kir. Kuria az éllap bemutatását, valamint annak előadását is fogja kívánni, hogy a t. választók közül kinek s hány napra romlott el a gyomra, mert e nélkül a kérvény nem eléggé határozott s igazságot tenni nem lehet.

Hát ilyen tényeket kíván a nagyméltóságú m. kir. Kuria. De nem kevésbé mulasztások az álláspontra a bizonyítékok tekintetében.

III. Kieszelt a Kuria igen vidám dolgokat a bizonyítás tekintetében is. Tekintve, hogy ezen halmozott érvénytelenségi okok bizonyítására 58 legkülönbözőbb községben lakó tanu van összeségben idézve anélkül, hogy megjelölték volna azokat a ténykörölmények, melyekre nézve az egyes tanuk kihallgatandók lennének; s tekintve ekként, hogy a bizonyítási eszközre nézve a tájékozásul szolgáló támpontok hiánya miatt nem szolgáltattak a kérvényezők megfelelő alapot a bizonyítási eljárás elrendelésére: annál fogva ezt nem lehetett elrendelni. (II. tanács.)

Az elzárt, vagy megvesztegetett szavazók személyének megállapítása a bizonyítási eljárásra fenn nem hagyható, minthogy azt a kérvényben előadható tény lényeges alkatrészül kell tekinteni. (258/1902.)

A kérvény a párt alakítására fordított költség mérvéből következtetni kívánt arra a vélelmeire van alapítva, hogy a pártvezető a törvényes költséget meghaladó pénzkihasználással rendelkezvén, a választók törvényellenes befolyásolására fordított összegek szükségképpen ily célzattal lettek a képviselő által kiszolgáltattva s az ő tudtával és beleegyezésével felhasználva. Minthogy azonban a kir. Kuria az 1899. XV. t. cz. rendelkezései szerint határozatlan tartalmu feltevések nyomozására nincs hivatva, holott a kérvényezők a képviselő ellen emelt vádak tekintetében a tanuvallomásokat nem határozott ténybeli állítások bizonyítására kívánják alkalmazni, hanem ily ténybeli állítások hiányában a bíróság által tanuvallomások után hivatalból kipuhatolandó ténybeli adatoknak a kérvényezők érdekében történő kiderítését célozzák: az idézett t. cz. 3. §-ának 2-ik és 6-ik pontjára alapított kérelem tárgyában sem volt

a bizonyítási eljárás elrendelhető. (288/1902.)

De a bizonyítástól, az igazságtól való annyi huzódózás sem elég a Kurianak. A törvényre való hivatkozáson, érvénytelenségi okon, érvénytelenségi tényen és bizonyítékokon felül még »tüzetes adatokat«, »bizonyítási támpontokat« is kíván, hogy annál zavarosabb, bonyolódottabb, kezelhetetlenebb legyen a törvény s a judikatura.

Hogy mióta van így mindez?

A bünyűdi perrendtartás megsemmisítő fórummá tette a Kuria; elvette — bűnyűgyek terén — az igazi igazságszolgáltatási hatalmát s arra kárhoztatta, hogy kibogarászsa az iratok közül, ha valamelyik alsóbb bíróság formahibát követett el. A ki pedig azt hiszi, hogy az ország nagy bírái elvannak keseredve e miatt a hatalomfosztás miatt s hogy derogál nekik ez a kissé pityóhabilis hatáskör, az nagyon téved. A Kuria bírónak nagyon tetszik ez a kényelmes gondolkodásra rest szerep; még ő hozzá járja a döntvényeket, a melyek a Kuria bírásoként teljesen a formalismuskok őrizésére degradálják, a melyek elvonják attól azt a kevésbé materiális hatáskört is, a melyet a törvény még meghagyott neki. Ezt a törekvést magyarázni lehet jelezni: Dolgozzunk minél kevesebbet, hársítunk el magunktól minél több valóságunkat; hiszen az anyagi igazság megtalálása oly nehéz, formahibák kibogozása pedig olyan könnyű.

Ez a nízus jutott uralomra a képviselő-választási ügyekben való bírások terén is ez a nízus ütötte végképp agyon az 1899. XV. törvényzikknek amugy is rettentően rossz rendszerezését, rettentően fonák határozmányait.

Budapest, szeptember 3.

Petíciótárgyalás. Az elmúlt ősszel Jakabffy Imrét választották meg képviselővé a szalkai választókerületben s ez ellen a kisebbségben maradt Konkoly-Thege Miklós párta petícióval élt. Nagymérvű etetés és itatás, valamint megvesztegetés miatt kérte a választás megsemmisítését. Az elrendelt vizsgálat eredményét be nem várva, Jakabffy lemondott mandátumáról s a kerület újra képviselőt választott, mely alkalommal megint Jakabffy neve került ki győztesen az urnából s ellenfele, Konkoly-Thege újra elbukott s párta ismét petícionált. A Kuria második választási tanácsa ma a tárgyalás határnapján október 14. napját tűzte ki. Előadó Bolgár Emil kuriai bíró lesz.

KÜLFÖLD.

Egy udvarián király. XIII. Alfonz spanyol király körutazása alkalmával, mint említettük, az történt, hogy a király a Szan-Krisztobal erőd meglátogatása alkalmával az újságírókat, noha ezeket Weyler hadügyminiszter külön meghívta, egyik jelenlétükre által kiutasította. Az újságírók igen természetesen nem hagyták abban a dolgot és elővették Weylert, hogy feleljen az

eljárásért. Weyler szörnyen megretelle a tapasztalatlan király udvariánosságát és az eszeből kifolyólag egybehívott minisztertanács erőlyesen kikelt a király eljárása ellen. Alfonz király természetesen utóbb értesült a történetéről és Weyler előtt sajnálkozását fejezte ki ez elhárítelenedés miatt. Weylert azonban ez nem elgétette ki s hir szerinl kijelentette, hogy 6 már megunta az udvari köröknek a királyra gyakorolt helytelen befolyását és ezért le is fog mondani a tárczájáról. Aktuálisssá azonban a dolog csak az újságírók esete következtében lett.

Roosevelt a trösztökről. Az Egyesült-Államok elnöke most körutat tesz az Unio területén. Minden kereskedelmi szempontból fontosabb városban, a hol pihenőt tart, figyelemreméltó politikai s gazdasági beszédeket tart. Most legutóbb Worcesterből (Massachusetts) táviratozzák: Roosevelt elnök az este nagy beszédet mondott a trösztökről.

Balgaság volna, ugymond, a trösztök megszüntetését követelni, a nélkül, hogy fogalmunk volna róla, hogy mit akarunk tenni. Szívesen dolgozom együtt azokkal az emberekkel, a ki a trösztökben rejő bajok megszüntetését követeli, de nem támogatnám őt, ha a trösztöket oly módon akarná megszüntetni, mely az ország jólétét megsemmisítené. Az az ember, a ki oly intézkedéseket ajánl, a melyek az ország iparát megbénítják, a legjobb esetben sarlatán, a legrosszabb esetben pedig a köztársaság ellensége volna. Az elnök beszéde végén úgy nyilatkozott, hogy a nemzeti törvényhozás csakugyan tehetne valamit a trösztök dolgában.

Palumbo. Már hetekkel ezelőtt jeleztük, hogy Palumbo olasz ellentengernagy egy olasz hajhadosztály élén Konstantinápolyba utazik, a hol személyesen fogja átadni a szultánnak III. Viktor Emanuel szívélyes üdvözlét és több értékes ajándékát. Előre jeleztük azt is, hogy nevelésügy dolog volna ennek a látogatásnak politikai fontosságát nem tulajdoni. A látogatásnak félremagyarázhatlan indoka az, hogy az olasz diplomácia Tripolisz békes átengedését, vagy a mint azt szintén megírta, bérletbe adását akarja Olaszország részére biztosítani. Egy kis udvariánosság, egy kis figyelem nem árt — gondolják a Kvirinálban. Palumbo tehát, mint azt táviratunk jelentette, megérkezett Konstantinápolyban. Megérkezéséről ma a következő távirati tudósítást kaptuk:

Konstantinápoly, szept. 3. Palumbo tengernagyot és kíséretét a rakodóparton a szultán küldött üdvözlölte, mire a vendégek egy század lovasságtól kísérve, udvari fogatokon a Jildz-palotába hajlatnak, ahol a szultán Palumbot kíséretével és az olasz nagykövetség tagjával kihallgatáson fogadta. A kihallgatás rendkívül szíves volt. A szultán Palumbónak az Omanje-rend gyémántos nagy-szlájját adta. Az olasz tisztok mindegyike kapott rendjelkiáltást. Palumbo és kísérete a szultán vendégként a Hotel Pera Palace-ban lakik. Dicsőszólatára egy hadosztálytörőnek és négy hadosztálytörőnek mellőző ki rendelve. Az olasz király ajándékait a legközelebbi napok egyikén fogják átadni a szultánnak.

Tehát csupa fény és ünnepeltetés. Mind megannyi bizonyítéka a porta gyengeségének, amely előbb-utóbb Tripolisz elvesztéséig végződni.

A császár.

— II. Vilmos a lengyelek között. —

II. Vilmos császárnak elég bátorsága volt ahhoz, hogy előre becsótva a marienburgi riadót, személyesen meglátogassa Pozent, a nemetországi lengyeliség főfészekét. Ez a látogatás tehát újabb bizonyítéka a császár önbizalmának és vasakarátának. Igazi imperatori dacz nyilvánvaló meg ebben a látogatásban. A császár elment a lengyelek közé,

hogy farkasszemet jelentette, hogy sem a birodalmat nem félt. Es mi történt Poz Vilmos császár trümfátor. Nyoma nyelvek hirdették eléjét attól tartottak, tüntetni fog az urak helye a lengyelország rálta, tüntettek a még ezzel sem töké sok lengyelt vissza-onnan is visszaszöktött, amit a császtósi személye az

Csak a birodalom porosz uralom alatt gonzi Pozen városa a fogadalom szől-porosz akarok len S mit szóltak a gattak. Tüntetésük a

A mai táviratok sóségekről szólnak.

A császár meghívás versói főkormányzó, német nevével viselő, póter rancsnoka, egy ezredes

A császári pár ma díszszemlére. A császápatok arczéle ellen kiséretében átadta a császárt, a császártak a csapatok arczéleltak el kétszer a cs

Délután a császárné dás volt, azután a noki kart, mely alkalom hívti orosz tiszték a nokság előtt óriási népbajor horcög délután Bülow gróf birodalmi a tartományi muzeum ebédnél Vilmos császár orosz czárja, mire a játszotta. Egy másik megdicsérete a hádtésin tölt magartatását. A es ellette, mire a zenekar várost fényesen kivilva nagy takarodó volt. Vek főkormányzónak a felzörögnyának, a 3. Fris viselő szent-pétervári nókának a III. osztály nyozta.

Kö

— Készülődők.

A Kossuth-ünnepséglájkunk — napról-napra szülnék.

A főváros polgáiraibezelén a Sas-körhöz képviselő, a függetlenszítő bizottságának el László tudatta a polgá mos János polgármestgári bizottságok támogat Turin lakossága is pelni a nagy napot. A ványtblávról jelölté Lajos meghalt. A turin ünnepünkön küldöttség tetni.

Az 1848-49-es honponti bírói ága e hó s új városüzán ülést tart

Az országos iparegszaga tagnap délelőtt 10 t. elnöklete alatt tart Kossuth-ünnepet val

Szegedről, az országosából azt a szinte h a szegedi kir. törvényse tember 19-ére, az ország küldtészki tárgyalást tü hiszük, hogy tévedés gyar bíróság nem sérté hazafi emleket.

It megemlékék még czim alatt az országos czár Kossuth-ünnep gyása mellett egy felet jelent meg az Országos kalmából, énekkargra budapesti zeneműkiadó

Koss

a serdülő i

Dr. Szalay Mihály, lésén tett indítványát országos részvétel mellé alapköveté, »Kossuth« e dülő ifjúság számára.

Ez az életrajz törüsmerteti meg Kossu Magyarország serdülő egyszerű és világos ny van mégis pompás l kifejezésekkel. »Az ig vérmezőkön vitanak« párszuszában. Ily valos stílus világítja meg K jellemzi az embert, az szónokot.

Igen nagy tömörség d álatos, miképpen tudta tárgyat úgy megfektez jos életének egyetlen je

mezt nekem . . . és csaknem egy esztened dolgoztam rajta . . . De hát ki lakik itt?

— A feleségem, — mondotta az ördög.
— Igen? No lám! . . . E . . . Ez kellemes lehet neki . . . Hát az az asszony, — az csakugyan ő, — az én feleségem?
— Ó . . . Most lépett be az ura is . . .
— Megszépsült . . . és milyen szépen van öltözve! Hm . . . Azt mondta, hogy ura? Milyen egészséges fizikó, a pofája ugyan kissé nyárszolgáris . . . de azért jó ember, igazán . . . mintha kissé ostoba pofa volna! Sőt tin komisz is . . . egyebiránt az ilyen arczok tetszenek az asszonyoknak . . .
— Akarja, majd sohajtok maga helyett? — ajánlkozott az ördög, gyanosan nevezte az irót. De azt teljesen elfoglalta az, a mit látott . . .
— Milyen élénk és vidám az arczuk! Nyilván mindaketten meg vannak elégedve az élettel . . . Az asszony szereti őt, nem tudja?
— Oh igen, nagyon is . . .
— Segéd, valami divatárúizletben . . .
— Segéd, valami divatárúizletben . . .
— ismételte lassan az iró, és hosszu ideig nem vizolt semmit. Az ördög rákacsintott, és nagyon elmosolyodott.
— Nos, tetszik önnek mindez? — kérdezte tőle.
Az iró nagy megerőteltéssel így szólt:
— Nekem voltak gyermekeim is . . . hát azok? — tudom, élnek . . . nekem voltak gyermekeim — fiam és leányom . . . akkor azt gondoltam — lám, nekem van egy fiam, idővel ő belőle is derék ember lesz . . .
— Derék ember sok van az életben, csak hogy az életnek tökéletes emberekre van szüksége, — mondotta az ördög hidegen és valami bravurós indulót fityörészett.
— Én azt hiszem, ha kereskedő-segéd, akkor rossz gyermeknevelő . . . és az én fiam . . .
Az iró megcsóválta csupasz koponyáját. . . Nézze csak, hogy átöleli az asszonyt! Pámpásan élnek együtt! — kiáltott föl az ördög . . .
— Igen . . . Hát aztán az a . . . segéd gazdag ember?

— Még nálammal is szegényebb volt, de hiszen gazdag a felesége . . .
— A feleségem? Ugyan honnan vette a pénzt?
— Hát a maga könyveiből!
— Ugy, — mondotta az iró, eszúdesen bólogatva csupasz és üres koponyájával. — Ugy! Kiszlít tehát, hogy én első sorban valami kereskedő-segéd számára dolgoztam?
— Bizony kérem, az sül ki, — szolt vidáman az ördög . . .
Az iró lenézett a földre és így szólt az ördöghöz:
— Vesszen vissza a síromba. . . .
— Sötét volt; esett az eső, az égen nehéz fellegek usztak és az iró a esonjával zörögve, buzgon lépkedett a sírja felé. . .
Az ördög mögötte ment és vigan fityörészett . . .
Az olvasó, természetesen elégedetlen. Az olvasó torkig van az irodalommal, és még azok is, a kik kizárólag csak azért írnak, hogy őt kielégítsék, csak nagyon ritkán felelnek meg az izlésnek. Az adott esetben az olvasó még azért is elégedetlen, mert egy árva szót sem szóltam a pokolról. Mit utaz az olvasó teljesen meg van róla győződve, hogy halála után a pokolba jut, szeret — még életében valamit megtudni róla. De én igazán semmi kellemszet se mondhatok az olvasónak, mert pokol, az a tizes pokol, a melyet oly könnyű elképzelni, — nincsen. De van valami egyéb, még pedig hasonlíthatatlanul rettenesebb annál.
Tüstént hoztam, hogy az orvos azt mondja rólad a azudtartozóknak:
— Meghalt . . .
Belépsz egy határnalán, fényesen kivilágotott birodalomba és ez hibáid tudatának a birodalma.
Ott fekszel a sírban, szörön koporsódban és forogva, mint a kerék, elvonul előtted nyomorult életed. Gyötrelmes lassusággal mozog és elvonul előtted az egész, első öntudatos lépésedől életed utolsó pillanatig. Meglátsz mindent, amit rejtegettél hazug előttd életében, létednek minden hazugságát és gyalázatoságát, átgondolod újra minden gondolatodat, meglátod minden ütök lépésedet, az egész életed, az utolsó másodpercig kiujul előtted. S hogy kinjaid még fo-

kozódjansk, tudni fogod, hogy azon a szük és ostoba ösvényen, amelyen te haladtál, — mások is mennek, tolokodnak, sietnek és hazudnak . . .
Elvonul előtted az életed, és újra visszateér, s újra végig kell nézned kezdettől fogva . . . s nincs vége, nem is lesz vége lelkősméreted munkájának . . . és gyötrelmeidnek se lesz vége soha . . . soha!

A KIS EZREDES.

REGÉNY.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

Nagy tisztelettel és szeretettel néztek a harczosok az apára és a fiaira; de még sokkal nagyobb csodálat és bámulat övezte Jareckit, a ki daczára, hogy mindkét szemére vak volt, részt akart venni az ütközetben és a felelem legkisebb jele nélkül indult a társával a csatába. Szolgák őrizték a léptit; csak egy dolog jelkesítette őt. Ott emel a harcz mezéjén, az ágyuk között a hazaért! — Itt volt még aztán Rzezczycki, aki egy esztendő alatt vesztette el apját és fivérét a harczban. Továbbá Motowidlo, aki csak nemrég szabadult ki a tatár rabszolgaságból és Mysliszewszkivel azonnal beállt a harczosok közé. Az előbbi bosszúért lihegett a fogsága miatt, a másodiknak pedig égetté meg a mellét az a sok kegyetlenség, amelylyel őt Kamienieczenl a janicsárok majd a halálba kergették. Közük volt a vad Ruszczyez, és a kiténő lövő Muszalski. Ez utóbbi a kis ezredesnek köszönhette az életét. Sniko Nienaszyniec, Hiomyka sem hiányoztak közülük, valamint a legszerencsétlenebb közülök: Nowowiczeczi.

Az ő számára legjobb barátai és rokoniak is csak a halált kívánták, mert az ő nyomorúságára nem volt más orvosság. Mintán visszanyerte az egészségét, egy évig nem tett egyebet mint tatár csapatokat üldözött és boldog volt, ha egyet megölt közülök. Egy ütközet alkalmából elfogta Adurowiczot és élve lehozatta a börtén. Egy hónappal az ütközet előtt az orosz Woiewod huszárijak közt jelent meg.

Ez volt az a lovasság, amelylyel Sobieszki Chokimmál hadakozott. Mindegyik közülök

véres ütközetekben vett részt és mindegyiknek a szívében élt valami szomorú kellemszet emlekk, mely égette őket és nagy bosszúra sarakolta.

A főhetman nagyon jól tudta, hogy miért siettetie a támadást, tudia jól, hogy a harczosok szívében éremlékek vannak és olyanok mint az oroszánok, akiktől elrabolták legkedvesebb kincseiket — a kolykeiket.

Ezerhatzshatvennégy november kilenczedikén kezdődött a harcz apró portyázásokkal. Török csapatok jelentek meg ill-ott a láthatáron és lengyel csapatok ütöttek rájuk. Mindkét részen voltak halottak, nagyobb veszteség azonban a törökök részére jutott. Neves vitézeket nem igen vesztettek el egyik részen sem. Mayt, mindjárt, hogy az ütközet megkezdődött, egy spahi levette a puszkáját; a miért Skizetusk legfiatalabb fia a törököt a fejtől kezdve le, a lován keresztül egy csapásra kettévágta. Nagy kitüntetés érte ezért és ősz apja sirva ölelte magához.

Majd egyes harczosok és egész hadosztályok veredtek egymással különböző szerencsével.

A nézőknek növekedett a bátorságuk a harcz alatt és a harci kedvük is. Ezalatt az egyes csapatok, a hetman rendelkezéséhez képest, a török tábor körül foglaltak állást. Ő maga Koryckis gyalogsága mögött állt, a honnan az egész táborát áttekinthette. Az arczán somni aggodalom vagy féltékenység nem látszott, csak az a nyugodt biztonság, a melyly a kiténő mester indul művenek megcsinálásához. Polyton parancsok és rendelkezések adott ki. Minden apróságára kiterjedt a figyelmé, közben biztos szemmel, mint a sólyom tekintett keresztül az egész táboron. Este felé felkereste őt az orosz Woiewode.

— Annnyira őrzik a sáncokat, mondta, hogy lehetetlen minden oldalról megtámadni.

— Holnap elérjük a sáncokat és holnapután már letörpíthatjuk az ellenséget.

— Az éjszaka lassan elborította az egész tájéket. Reggel felé a lengyel csapatok egy kissé előnyomultak. Néhány század már olyan elöl volt, hogy egy jól irányzott ágyugolyó elérte volna őket. A janicsárok óriás

ágyuzást fejtettek ki. De a hetman szigorúan megparancsolta, hogy nem szabad viszonzni az ágyuzást. A gyalogosok egy végső nagy támadásra határozták el magukat. A többi legénység is vágyott már a parancsra, hogy mikor rohantak már egész dühvel az ellenség soraira. Katskis serege egy pillanatt sem pihent. Csak akkor látták, hogy milyen nagy bátorságot fejtettek ki, mikor már vége volt a harcznak és janicsár holttestek borították a csatateret.

Délig tartott a háború, mivel rövid novemberi nap volt, siettetni kellett a befejezést. Óriás hurrah! kiáltással rohant a tizenöt ezer izmos ember, a lovasság és a gyalogság ostromra.

Őt oldalról támadták meg egyszerre a törököket.

Dänemark János és Krystofor de Rohan, ez a két kiváló és derék vezér vezette az idegen csapatokat. Az első tüzes volt és könnyelmű. Nem törődött semmiféle veszéllyel és oly vadul rohant csapatjával, a száma is aránytalan ellenségére, hogy már-már elvesztett. Ő volt a csapat legeleje, a legnagyobb veszélyben. Vérfigaszító volt ez a látvány.

És, ha Rohan nem érkezett volna kellő pillanatban oda, úgy elveszett volna ő az egész csapatjával. Csúdesen egytorna léptekkel haladtak volna, úgy szorította vissza a janicsárokat a török sánczokig. Egnyas után becsótotta rájuk a golyózáporokat és mikor egy zászlóvivő került eleje, ő maga ütötte le az öklével. A janicsárok megijedtek egy pillanatra ettől az erős támadástól, azután öröletes vad harcz fejlődött ki közöttük. Ember, ember ellen és lö, lö ellen harczolt, változó szerencsével és a legkülönbözőbb és leglehetetlenebb eredményekkel.

Tarabanow faluból érkeztek újabb harczosok; egy második hadsereg Aswer Greben és Haidepöböl. Kiténő hadsereg mindakettő: Erős, derék legények. Teli szépséggel és fiatalos bátorsággal. A sánczakaput a janicsárook őrizték. Ezek tudatában voltak erejüknek.

(Folytatása következik.)

restelte a tapasz... és esethől ki... erősen kikelt... irány természet... és Weyler... elhírtelenkedés... elgötítette ki s... kor megunta de... arólt helytelen... dani a tárczájá... csak az újság...

Egyesült-Álla... az Unio terü... szempontból... pihenőt tart... zslási beszéd... Worcesterből... oveselt elnök... t a trószótkról... trószótk meg... hogy fogalmuk... onn. Szívesen... rel, a ki a... nését köve... a trószótkot... mely az or... az ember, a... nyek az or... esetben sar... g köztársá... szedése végén... törvényhozá... trószótk dol...

lött jeleztek... germagy egy... taninapolyba... ga átadni a... el szívélyes... nekát. Előre... s dolog volna... fontosságot... elemgyaraz... z diplomácia... vagy a mint... ndását akarja... Egy kis ud... nem árt —... mbó tehát... megérkezett... éről ma a... duk:

Palumbo ten... vendégek egy... ri fogatok a... a szultán Pa... nagyközség... a kihalgtas... an Palumbo... mántos nagy... mindegyike... és kisérte... ra Palace-ban... stályabornok... kirendelve. Az... ehebbi napok... ak.

Kossuth. — Készülődés az ünnepre. —

A Kossuth-ünnepségekre — mint örömmel... napról-napra nagyobb arányokban ké... szülnek.
A főváros polgáraitól alakult bizottság érte... keztelen a Sas-körben Rátkay László orsz... képviselő, a függetlenségi- és 48-as párt elők... zítő bizottságának elnöke is megjelent. Rátkay... László tudatta a polgári bizottsággal, hogy Hal... mos János polgármester kijelentte, hogy a polg... ri bizottságot támogatni fogja munkájában.
Turin lakossága is méltóan készül megünne... pelti a nagy napot. A város máris díszes márv... nytáblával jelölte meg a házat, a hol Kossuth... Lajos meghalt. A turini polgárság pedig a mi... ünnepünkön küldöttségileg fogja magát képvisel... tetni.

Az 1848-49-es honvéd egyletek országos köz... ponti bizott ága e hó 5-én, délután 5 órakor az... új városaházán ülést tart az ünnepély érdekében.
Az országos iparegyesület végrehajtó bizott... sága tegnap délelőtt Matlekovits Sándor v. b. t... t. elnöke alatt tartott ülésén foglalkozott a... Kossuth-ünnepem való részvétel kérdésével.
Szegedről, az ország egyik legmagyarabb vá... rosából azt a szinte hihetetlen hírt jelentik, hogy... a szegedi kir. törvényszék büntető osztálya szept... ember 19-én, az országos ünnep napjára, esz... küldtségi tárgyalást tűzött ki. Mi azonban azt... hisszük, hogy tévedés lesz a dologban. Mert magy... gar bíróság nem sértheti meg ennyire a nagy... hazafi emléket.

It megemlítjük még, hogy »Kossuth Album... cím alatt az országos függetlenségi és 48-as... párt Kossuth-ünnep rendező-bizottsága jóváha... gása mellett egy felette becses dalgyjtemény... jelent meg az Országos Kossuth-ünnepélyek al... kalmából, énekhangra és zongorára Klökner Ede... budapesti zeneműkiadósnál.

Kossuth élete a serdülő ifjúság számára.

Dr. Szalay Mihály, a kinek a főváros közgyü... lésén tett indítványára teszi le szept. 19-én az... országos részvételt mellé Kossuth mauzóleum... alapkövét, «Kossuth» című életrajzot írt a ser... dülő ifjúság számára.
Ez az életrajz tömören, mintegy dióhéjban... smerteti meg Kossuth Lajost és életpályáját... Magyarország serdülő ifjúságával. Megismert... egyszerű és világos nyelven, mely azonban tele... van mégis pompás hasonlatokkal és jellemző... kifejezésekkel. «Az igazi szabadság rózsái csak... vérmézőkön virítanak» mondja találon egyik... stübenében. Ily valósággal költői lendülettel írt... sában világitja meg Kossuth Lajos életpályáját... jellemzi az embert, az államférfit, a hirlapírót és... szónokot.
Igen nagy tömörség jellemzi ezt a füzetet. Csod... álrat, miképpen tudta dr. Szalay Mihály ezt a... dályat úgy megfektetni, hogy Kossuth Laj... os életének egyetlen jelentős momentumá sem

vesztett el belőle. Nagy tettenek, nagy harczi... nak minden mozzanataról beszámol történeti hű... séggel, kronológus rendben, hazafias lelkesedé... sel és historiai tudással.
Kezdve Kossuth Lajos családjának ismertetés... én, áttér csakhamar a gyermek Kossuth nevel... tetésére és impresszióra, első patvaristakodására... s magatartására a jobbágysággal szemben, amik... or meg egy főurnak jószágigazgatója volt. Majd... eseteli szereplését abban az időben, amikor szó... hog jutott és amikor, mint hirlapíró, a tollat for... gatta, amiért börtönbe jutott. Mindig és mindig... gy vonásokban rajzolja Kossuth hirlapírói mű... ködsének második nagy korszakát és azt a hat... tást, amelyet tollával ért el, fölírva álmából az... elnyomott nemzetet.

A történet szellemében megy tovább, leírván... Kossuth Lajos harczeit, a melyet Magyarország... iparának védelmében fejtett ki és átmegey az... 1847-iki országgyűlés eseményeire, Kossuth első... képviselői szereplésére, amely őt a világ első szón... okává avatta.

Az 1848-iki március 13-iki bécsi forradalom... és az ugyanaz évben március 15-én megszüle... tett sajtószabadság története következik azután a... történelem rendjén. Az azután következő szabad... ságharcz rövid és tömör leírását adja a szerző... nagy áttekintéssel, tárgyába való elmerüléssel, de... sohasem tévesztve szem elől a célt, amely ve... zette, hogy ugyanis a serdülő ifjúsághoz szól. A... dicsőséges és gyászos szabadságharcz nagy állo... mósáit megjelölte; elidőz Kossuth bujdosása és... az emigráció nagy eseményei mellett. S végül... levelezi a konkluziót, hogy alakja még életében... már mítosz és legenda volt s hogy a magyar... nép őt, amikor még élt, a világtörténelem féls... teneinek sorába iktatta.

Halálának és temetésének is szentel néhány... meleg sort, a mely szép befejezése a szép műnek.
A gyönyörűen kiállított, pompás képekkel tarki... tot füzet a Dobrowszky és Franke kiadásá... ban jelent meg. S valóban bámulatra méltó, hogy... ilyen olvasmányt, ilyen költséges és luxuriosus... kiállítással, ilyen olcsón lehet adni. A szép... füzet ára ugyanis nem több, mint 20 fillér. A... szerző is, a kiadó is az ügyet akarta szolgálni... a mikor ilyen olcsóvá tették a Kossuth élet... rajzát.

Státárium Zágrábban.

A horvát-szerb vizsály roppantul elfajult... A város rendőrsége — mint Zágrábról kap... tot tudósítások jelentik — az első tünteté... sekkel szemben is gyengének, erélytelennek... bizonyult. A tulzó horvátok vérszemét kap... tak s immár a katonaság sem birt a for... rongót, lázongó tömeggel.

A nép fanatikus dühvel rontott a szerb... kekre. Kirabolták a boltjaikat, lerombolták a... kávéházaikat s kifosztották a lakásaikat. Az... utcazán töltött revolverrel járnak az emberek... s a kiltöt golyók süvítve szelék a levegőt.
A zavargásoknak emberáldozata is van. A... tömeg fekevesztett dühében vérsere vert egy... öreg századost s a szerencsétlen ember hal... lálán van, sőt egy hír szerint már bele is... halt sebeibe.

Délután végre kihírdették a státáriumot... Zágráb városa és a szomszéd Szezyevce... község ostromállapotban van s hihető, hogy... a hatóságoknak ez a végső és szigorú intézk... edése — bár megkésve jött — a rendet... csakhamar helyreállítja.

A fosztogatás folyik.

Wittas százados lakásának felulása után... a tömeg két részre oszlott. Az egyik rész az llica... felső részére ment Markovics vezér kereskedő... üzlete elé, amelyet teljesen leromboltak, árul... kihordták az utcára és felgyújtották. Néhány... embert letartóztattak, köztük Szirovátka... Hinkót, a Hlasz Naroda című keresztény-szoc... ialista újság szerkesztőjét és Percics Ivánt, a... Hrvtska Pravo adminisztrátorát. A másik rész... megint kétféle oszlott. Az egyik csoport a Raj... ner-utcába ment, ahol az összes ablakokat be... verte, a másik rész a Dungalics-utcába Ce... kies Dusan boltja elé vonult és az üzletet tel... jesen lerombolta, elpusztította. Más csoport... k, más utcákban jártak sorra a szerbek lak... áisait és gyújtogatók módjára garázdálkodtak... bennök.

Tsuk kereskedő szőlőjét teljesen elpusztí... tották és borát kifolyatták. Mialatt a rendő... rőség és katonaság a város külső részein volt... elfoglalva, a tüntetők az llicán levő »Szerb... Ház«-ban megámadták Jovicsics kereskedő... üzletét és kifosztották kirekatát. Hír szerint... a tüntetők segítségét kaptak parasztok és más... elemek személyében.

A megrohant százados.

Wittas háza előtt valóságban őrt állott a... és a mikor a százados ma reggel felhét órakor... haza jött, a tömeg megrohanta az őrt embert... a ki a szomszéd házba menekült a nép dühben... De a tömeg annak a kapuját is feltörte és az... öreg embert rimánkódása dacára kifosztotta a... házból és végigbuzozta a Kaecics-utczán... folytonos ütlegek között. A Kaecics-utca és az... llica sarkán már halottak vélté a tömeg a... szerencsétlen embert és otthagya az utcán.
Megtört sok letartóztatás történt. A letartóztatottak... között több asszony van, a kik a felült üzletek... ben fosztogattak.

Wittas nyug. századost a rendőrségre vitték... a hol letartóztatták és rövid kihalgtas után... kórházba szállították, mert nagyon súlyos sebek... el van borítva. Az éj folyamán negyvennyolc... embert tartóztattak le, köztük két sebesültet.
A mai délelőtti folyamán az llicán Markovics... kereskedő kifosztott bolta előtt nagy néptömeg... gyűlt össze. A rendőrség szétszórtasra szöli... tta fel a tömeget, a mely azonban nem akart enge... delmeskedni a parancsnak, mire az llicát lovas... sággal elzárták. Erre azután a tömeg szétfutott... mire a kordont ismét megszüntették.

Délben 12 órakor a város legfontosabb... pontjait katonaság szállta meg. Délután még... három zászlój katonaság érkezik Zágrába.

A horvátok lobogói.

Ma a katonaság és a rendőrség óriási előkészü... leletek tett, hogy újabb tüntetéseknek elejét... vehesse.
A déli órák óta a horvátok a várost fello... bogózzák, azaz a jelszóval, á ki nem tűzi ki a... horvát zászlót, az nem horvát! Ott a hol... estére nem lesz horvát zászló, valószínű, hogy... újabb pusztításokat fog véghezvinni a, jól szer... vezett tüntető tömeg.

A horvát kormány a polgármester bevonásával... konferenciát tartott, melyen elhatározták, hogy... a mennyiben ma nem áll helyre a rend, kihírdé... tik az ostromállapotot. A polgármester le... mondásának a híre erősen tartja magát; való... sántileg lemond Katkics rendőrönök és Gyur... sics államügyész is. Délelőtt 11 órakor az llicán... kifosztották Markovics kereskedő üzletét. Az... izgatottság óriási; az llicát katonai kordonnal... elzárták, a tömeg Jovicsics üzletét mégis ki... rabolta. A Péter-utczában lerombolták Vukovics... házát. A tuskanezi parkban szétszedték Petrovics... telekönyvvezető és Cékics kereskedő házát. Salalában... tönkretették Loncsár hivatalnok szőlő... kertjét.

A szerbek töltött revolverrel járnak az... utcán. Ancusik ügynök két leányát a... Prilazon a tömeg megámadta. A bátor... leányok a tömeg közé löttek, de sze... rencsére nem sebeztek meg senkit. Szá... mos szerb házulajdonos fenyegető levelet... kapott, a melyben közlik velük, hogy há... zuk az éjjel meg fogják rohanni. Az... izgatottság egyre nő, a hatóságok tehe... tetlenek.

A tüntetők a vidékre is kiterjedtek... Egyes városokban pusztítják és rombol... ják a szerbek vagyoniát. A táviratokat... csak erős cenzúra után továbbítják.

Státárium.

A horvát hivatalos lap délután öt óra... kor kihirdette Zágrábrban és a szomszéd... Szezyevce községben a státáriumot... mind oly cselekményekre, melyek izgatás... , idegen vagyon rongálására felbujtás... és az emberi élet biztonságára ellen... vetlenek el. Számos szerb polgár falrag... szkora bocsánatot kér a horvát népen... követett sértésekért.

Legújabb hírek.

Vrábsében Zágráb mellett tegnap megá... madták Mileufinics Iliá szerb kereskedő üzle... tet. A csendőrség felszólította a tüntetőket... , hogy oszlojanak szét, mire a tüntetők közp... aral és revolverekkel feleltek. A csendőrség... sőtötzet adtak és az egyik tüntető meg... ölték, a többi pedig széfutott magával vivén... a sebesültek.

Az éjszaka eseményeit illetőleg még azt... jelentik, hogy két óra tájban a Száva-utczán... a rendőrség és katonaság közrefogott egy nagy... csoport tüntetőt és szétkergette őket. A rend... őrség az alkalommal letartóztatott tizennyolc... embert, akiknél a feldült üzletekből lopott tár... gyakat találtak.

A rendőrség délután elrendelte a horvát... zászlók levételét. A katonaságot a délután... folyamán megerősítették. A fontosabb közle... kedési vonalakat katonaság tartja megszálla... ugszintén a leginkább veszélyeztetett épüle... tet. Károlyvárosból ide érkezett a 16. gyalog... ezrednek három zászlója. A csapatok zeneszó... val vonultak be a kaszáryába. Az összes... horvát ellenzéki lapokat ma, a hétfő éjjeli... események eléréstét leírásáért és a rend... őrség ellen intézett tanadásokért, elkoboz... tak. A Szerbobran egyelőre beszűntette... megjelenését. Délután 4 óra tájban falragasz... kon kihírdették a státáriumot. A hirdetésmeg... előtt nagy csoportok verődnek össze, a melyek... nek legnagyobb része megelégedést fejezi ki... azon, hogy a hatóság erőlyesen hozzállt a za... vargások elnyomásához.

Osztárik lapvélemények.

A bécsi lapok hosszabb cikkekben foglal... koznak a zágrábi botránnyokról és a horvátok... tereszerű vandalizmusairól.
A Neues Wiener Abendblatt nagyon ve... szedelmesnek találja a horvátok forrongását... mert az nemcsak Zágrába szorított, hanem... az egész országban vehemensen jelentkezik... Egy kis szikra elég volt, hogy a borzasztó... pusztítást és rombolást maga után vonó for... rongást előidézen a két nemzetiség, a szerb... és a horvát között. A lap a hatóságok és főleg... a rendőrséget hibáztatja, mely nem akadályozta... meg e botránnyok vandalizmusát.
A magyar államban mindenkinél biztosított és... szent szabadság, a melyet annyit küzdött... a nemzet, lehetetlené teszi, hogy az illető urak... ismételtén nyilvánított szándékuk megvalósí... tásáért itt a helyszínen visszatartsuk. Tartozunk... azonban egy hazának, mint — éppen egy nemzet... közönség kongresszus alkalmából — más államok... na is azzal, hogy alkalmat ne nyujtsunk ily, az... egyetlen diákgyűlések természetes céljával... egyes ellenében álló vállalkozásoknak kivite... lere.

Hy körülmények közt, érlett megfontolás után... kénytelen volt magát az ahított elnökség és bi... zottság arra elhatározni, hogy az összes érdekl... öbűket és különösen a jelentkezőket értesíti... hogy a Budapestre folyó évi szeptember hó vé... gére összehívott III. nemzetközi diák-kongresszus... nem fog megtartatni.
Megragadjuk egyúttal az alkalmat, hogy a ro... konszenzvenk azon sok megnyilatkozásáért, a... melylyel a rendezés folyamán a magyar diákság... találkozott, baráti köszönetet mondjunk s a ven... dégtájas szerencséséjét magunknak egy másik alk... alomra tartjuk fenn, a midőn a humanizmus nagy... eszményeire ösztönözve egyesek haladás szent... érdekeit szolgálhatunk osztalnan egyetértéssel dol... gozhatunk. Nem zárkozhattunk el azon határozott... és mely meggyőződésünk kifejezése elől, hogy a... nemzetközi diákvizetseknek csak egy van fenyes... jóvéje, ha a nemzetek közötti érdeklő eszmé... nyi harmóniában találja meg létjogosultságának... biztosítékait.

Budapest, 1902. évi augusztus hó 31.
Dr. Ludvig Rudolf, a »Corda Frates« nemzet... közű diákvizettség elnöke.
Dr. Szemenyei Kornél, a magyarországi osztály... elnöke.

A fővárosi vendégterületének egy szép jele... volt, hogy a diák-kongresszus költségeihez... 10,000 koronát szavazott meg. A diák-kongresszus... elmaradván, természetesen a megszavazott össze... get a főváros nem adja ki.

A szerb sajtó.

Az újságot »Zastava« a zágrábi demon... strációk alkalmából a következőket írja:
Az »ifjúság« megérkezett a napokban Zágrába... a tanulmányi folytatása végett, s azonnal... meg is kezdte tudomány gyakorlatát, ablakbeve... réssel. Az igazi ok ismeretes már a korábbi idők... ből. A szerbek terrorizálni kell, a kiknek mikro... dusa, alkalmatlan» a horvát testvérekre nézve... Ez a valódi ok; alkalmat könnyű találniok. De... mit érnek ezek a tüntetések? A célt soha sem... érthetik el: mert csak elképzelhetetlen, hogy a... szerbek lemondjanak nevékről, irásmodjukról (a... Cyril-betűkről), jogokról, — bármí történelj is!... Ezt a szerbek nem cselekszik meg! Ez mind... hiába! Másrészt pedig a Zágrábrban bevert ablakok... üvegei és többi sokkal távolabbra esnek Zágráb... városától: elkieserednek szűnek azok az egész... »Háromgy királyságban« (Horvát-Szlavon- és

Dalmátországban, az egész monarchiában a... szerbek között. Ezek az ablakok nemcsak a zágrá... bi szerbeknek lettek bezúva és betörve, hanem... az összes szerbeknek általában véve. Az ablak... beverésél ledöntettek a hídnak azon utolsó osz... lopai, melyek az egyetértést létesíthették a hor... vátok s a szerbek között. Avagy tán azt hiszik... a horvátok, hogy a szerben kívül találhatnának... őszinte barátokra, ha ilyenekre szükségük talál... lenni? A horvát lapok legutóbbi magyartársa... nagy befolyással volt a mostani eseményekre.
Meg aztán a zágrábi rendőrségnek a zenyegése... is! A horvát »testvérek« megtagadnak a szerbek... nek minden jogot, még az elzsiszencziát is! Ha eről... van szó, akkor nem létezik szerb. A szerbek csak... akkor léteznek, ha ablakaikat kell beverni s őket... »kiirtani«. Aziránt tisztában lehetnek, hogy a be... vert ablakok politikai költségeit elvégre mégis... csak ők fogják megfizetni!

Az újságot »Branik« szerint a zágrábi ese... ményeknek nagyban oka a horvát sajtó magyartársa... a szerbek irányában. A belgrádi lapoknak... véleményét a »szerbekről és horvátok«-ról lehet... optimistákusan vagy pesszimistákusan felírni; és... magyarázni; oly lármát csapni azonban, mint a... horvát sajtó tette, nem volt ok, haesac nem volt... szándék provokálni oly dolgokat, mint a milye... neket ma Zágráb utcáin látunk!

A diák-kongresszus elmarad.

A diákvizettség és a nemzetiségek.

Bizonyos tekintetben megnyugvással és meg... elégedéssel regisztráljuk a tény, hogy a Buda... pestre, szeptember végére összehívott III. nemzet... közű diák-kongresszus elmarad.
Ugyan szívesen láttuk volna fölvonulni a mű... velt világ diák-képviselőit a főváros falain belül... és ösztintén sajnáljuk, hogy szökött és hagyomá... nyos vendégterülettel nem fogadhatjuk őket. Ha... a nemzetiségi fanatizmus nem készülődik botrán... nyos háborúsra, akkor bizonyára szép emléke... tek vittek volna szét a szélszóra minden irányába... a diákok képviselői a pompásan virágzó főváros... bál.

De éppen azért kell megelégedéssel regisztrál... nunk az elmaradás tényét, mert a kongresszusra... jelentkezők egy része a nemzetiségi demonstrá... cziókkal akarta megkavarni a békét úgy, mint a... diákvizettség és annak jó hírnevét.

Ilyen fanatikus demonstrációkat, amelyeknek... ele éppen falainkon belül ellenünk akart fordulni... a diák-kongresszuson, el nem tűrhetünk. Nem tűr... hetjük el nemzeti szempontból, integritásunk meg... óvása végett és nem tűrhetjük el azért sem... mert odiosus volna, hogy éppen a magyar főváros... roshan megtartott kongresszus zavarta meg a... diákvizettségét.

Azoknak egy része, akik a diák-kongresszusra... jelentkezők, elhatározták, hogy nemcsak Magyar... ország, de más államok belügyeit érintő politikai... vitákat fognak provokálni. Ez Wlassics kultusz... miniszter tudomására jutott és a »Corda Frates«... elnökségét diszkret módon értesítette, hogy ez... vezedelmes komplikációkra és csunya demonstrá... cziókra ad alkalmat. Ezt az intelmet az elnökség... megértette és arra bírta, hogy a kongresszus el... maradását elrendelje.

Bármennyire sajnáljuk is, hogy nem üdvözöl... hetjük szép fővárosunkban a diákvizettség tag... jait, de a fennforogó körülmények közt csak ellös... meréssel adózunk a kultuszminiszternek, a ki... intelmet a »Corda Frates« elnökségéhez eljutt... tatta. Mert arra még sem vagyunk alkalmasak, hogy... vendégterületünk fejében ellenünk irányuló... politikai demonstrációkat eltűrjünk.

Ez az oka tehát (és pedig bevallottan) annak... hogy a kongresszust rendező bizottság a követ... kező körlevelet adta ki:

A Corda Frates nemzetközi diákvizettség el... nöksége és a III. nemzetközi diák-kongresszus... rendező-bizottsága kollegiális tisztelettel értesíti... a kongresszus iránt érdeklődő és az arra jelentkez... tett kartszakait a következők: A rendező-bizottság... a mely a rendezés fáradaimat az együtt töltendő... kedves napok reményében a legnagyobb örömmel... viselte, az utóbbi időben sajátaiat kellett újból... és újból tapasztalnia azt, hogy a kongresszusra... jelentkezők egy bizonyos töredékének a kongressz... uszt a magyar államnak éppen úgy, mint egyes szomszéd... államoknak belügyeit érintő politikai és nemzet... iségi viták és demonstrációk színterévé tenni előkét szán... dta. Ily szándékunkat csak a szövetségi bizottság... díszkreditálni és homádsát előidézni alkalm... mas, a kongresszust magát pedig eredeti és ki... zárolagos céljától, fősokaii ifjúsági kérdések... megbeszélésétől nemcsak elteríteni, hanem ezt az... összejövételt, a mely a művelt világ ifjúságának... szolidaritását feltüntetni lett volna hivatva, a béke... nagyszerű ünnepe helyett a rut bekéltenség és... egyenletlenség színterévé tenni.

A magyar államban mindenkinél biztosított és... szent szabadság, a melyet annyit küzdött... a nemzet, lehetetlené teszi, hogy az illető urak... ismételtén nyilvánított szándékuk megvalósí... tásáért itt a helyszínen visszatartsuk. Tartozunk... azonban egy hazának, mint — éppen egy nemzet... közönség kongresszus alkalmából — más államok... na is azzal, hogy alkalmat ne nyujtsunk ily, az... egyetlen diákgyűlések természetes céljával... egyes ellenében álló vállalkozásoknak kivite... lere.

Hy körülmények közt, érlett megfontolás után... kénytelen volt magát az ahított elnökség és bi... zottság arra elhatározni, hogy az összes érdekl... öbűket és különösen a jelentkezőket értesíti... hogy a Budapestre folyó évi szeptember hó vé... gére összehívott III. nemzetközi diák-kongresszus... nem fog megtartatni.
Megragadjuk egyúttal az alkalmat, hogy a ro... konszenzvenk azon sok megnyilatkozásáért, a... melylyel a rendezés folyamán a magyar diákság... találkozott, baráti köszönetet mondjunk s a ven... dégtájas szerencséséjét magunknak egy másik alk... alomra tartjuk fenn, a midőn a humanizmus nagy... eszményeire ösztönözve egyesek haladás szent... érdekeit szolgálhatunk osztalnan egyetértéssel dol... gozhatunk. Nem zárkozhattunk el azon határozott... és mely meggyőződésünk kifejezése elől, hogy a... nemzetközi diákvizetseknek csak egy van fenyes... jóvéje, ha a nemzetek közötti érdeklő eszmé... nyi harmóniában találja meg létjogosultságának... biztosítékait.

Budapest, 1902. évi augusztus hó 31.
Dr. Ludvig Rudolf, a »Corda Frates« nemzet... közű diákvizettség elnöke.
Dr. Szemenyei Kornél, a magyarországi osztály... elnöke.

A fővárosi vendégterületének egy szép jele... volt, hogy a diák-kongresszus költségeihez... 10,000 koronát szavazott meg. A diák-kongresszus... elmaradván, természetesen a megszavazott össze... get a főváros nem adja ki.

EGYETERTÉS.

Szeptember elsőjén új előfizetést nyit... tunk. Tisztelettel kérjük azokat az olva... sóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíves... kedjenek megújítani iránt intézkedni, hogy a lap... szétküldeésében ne legyen akadály.

Uj regényünk.

Vasárnap kezdjük meg új regényünk... közlését. A modern olasz irodalomnak... legnépszerűbb és legolvasottabb, excentri... zitásairól és meseszövevényének művés... zeteről egyaránt kedvelt szerző

Gabriel d'Annunzio

műve ez. Ez az egyéniség, a ki mint... ember és író egyaránt a legérdekesebbek... közül való, el tud mérülni az emberi élet... tüneményeinek szemléletébe. Tele van... mely megindulásokkal, nagy eszmékkel... költészettel minden műve. De különösen... ez a regénye, melynek címe:

A halál órádala.

Hogy csak megközelítő fogalmat... nyujtsunk arról, mily költői és mennyire... melyen jár ennek a szerzőnek gondolati... és érzésvilága, ide iktatunk egy-két... passzust, a melyet előszavában írt:
»Ebben a prózában, a melyet olvasó... nekéd írtam, nem egy találó hasonlatot... és nem egy ritmussal fogsz találni, mely... lelkednek visszhangja lesz. Egy lusztro... mán át tartogatnam szivemben ezt a... prózát, hogy azt gazdagítsam és nagygyá... fejlesztsem. Miként a festő egykor a halál... triumfusával összeegyeztette az élet... futó báját, úgy én ebben a triumfusz... ban a hangok, színek és formák ünne... peit ültem...«

... En a halála szántnak szomorúsá... gait és aggodásait fenyelegt, zenével és... illattal árszítottam el. En az ógonidjáh... hoz tüneményeket idéztem, a melyek... tele vannak édes és bájos varázslattal... Lefelé haladó lábai alá szöveget teri... tettem. Magasan jár mérhetetlen, ten... gornyai titokzatoságban egy asszony... aki az almerülőt kíséri és követi. Meg... találok e képbén az örömeim és fájdá... lomnak képeit és azokat a tüneménye... ket, a melyeket addig öntudatlanul bámul... tál és esodáltál...«

Ily lelkesítés és mély elmerülés ve... zette a költő tollat és ily költészet adott... szárnyakat fantáziájának.
Nem esoda, ha visszhangot talál sok... szivben és nem esoda, hogy ez a könyve... az olasz irodalomnak egyik legszebb... gyöngye.

Előfizetési árak:

Egy hónapra . . . 3 k. 60 f.
Negyedévre . . . 10 „ — „
Félévre . . . 20 „ — „
Egész évre . . . 40 „ — „

Az Egyetértés kiadóhivatala
IV. Papnövelde-utca 8.

MOZGÓ KÉPEK.

Vigan dudál a portugál . . .

A jó Isten a megmondhatója, miért éppen a... portugálokra fogta rá az operett pajkos muszája... , hogy vidám és gondatlan nézjék. Valószínű, hogy... csak a rim kedvéért dudál vigan a portugál, a... kivel — a történelem tanúsága szerint — sok... kőzsa dolog esett meg az utóbbi évszázadokban... Egyébiránt a könnyű operettekben néha rejtek... igazságok is vannak. Hogy a portugálról szól a... nóta, annak talán még az is az oka, hogy ez az... egész keskeny ország úgy, a hogy ott végiggyulik... Európa egyik sarkában, sohasem foglalt helyet... komolyan a nagy európai koncertben, róla mind... dig különös hírek keltek szárnyra és csak egy... gondolatnál előkelőbb, mint Monaco vagy... San-Marino. Régi dicsősége, nagysága, iga... zán már csak a múlté és ma már a... fény, mely történelmi múltjától még ráesett, kial... vóban, egyre kialvóban van . . .

Nem minden ok nélkül sirajtok el ezen a he... lyen Portugáliát. Gyönyörű és mulatságos operett... finalja játszódott le a keskeny országban, Offenbach muzsikája illusztrálhatná csak szelle... mesen ezt a históriát.
Rosszra fordultak Portugália pénzügyei. Az... államháztartás mérlege ugyan sok millió milreis... fölösleget tüntetett fel, de hát tudvalevőleg a... milreis akkora piciznek pénzesség, hogyha... ban fejeződik ki egy magyar napidíjas fizetését... akkor az évente milliókat keresne. Szóval néhány... millió ide, néhány millió oda: a portugál állam... kassza kiürült.

Károly király, a ki már nem egy állambukást... uszott meg becsülettel, csak rövid ideig volt... zavarban. Maga elő czitáltatta a pénzügyminisz... terét:
— Baj van! — szölt hozzá lakónikus rövid... séggel.
— Valóban, felség! — konstátálta a pénzügy... miniszter.
— Sürgős és haladéktalan intézkedést kíván... meg az állam érdeke, különben megakad a ge... pezet. Csöd előtt állunk.
— Valóban, felség! — ismétlé a pénzügy... miniszter, a kinek bizonyára sejtelme sem volt ar...ról, mi módon lehetne a haladkól pénzügyi helye... zeten segíteni. (Az államkölsön intézményeire... nem is mert gondolni. Keserű tapasztalatai... voltak ez irányban.)

— Van egy ideám! Elízalogosítjuk a korona... gyámantokat!
— Felség! — hajlongott a pénzügyminiszter... sugárzó arccsal — Ön a nép valódi atyja!

Ez volt az operett első felvonása. A második felvonásban kifejtett a tragédia, melyről a legközelebb hangon jöttek ma a hírek.

A pénzügyminiszter hóna alá csapta a portugálók ősi koronáját, elcsátta vele a portugál állami zálogházba, a hol a becsüs rémítő fölfedezéssel ejtette kétségbe.

Felség! — jelentette a királynak sápadt arccal és remegő ajkakkal. — A szent korona gyémántjaira nem adnak egy lyukas mirelre sem!

Hazudsz, hitvány szolgalelk! — rivalt rá minden valóságosság szerint a király. — Milliósokat érnek a gyémántok.

Értek, felség, csak értek milliókat, a míg valódiak voltak. Diesd elődöm — folytatá fionom gunnyal — mikor legkegyesebben elcsapni méltóztattól őt félségnek, emlékül magával vitte a korona gyémántjait és ügyesen csiszolt üvegdarabokkal volt szíves helyettesíteni azokat...

Erre következnek a főnév, ha úgy tezik egy éveteken megkomolyt kuplé, melynek refrénje azonban már bajosan lehetne az, melyet e sorok fölébe írtnak...

Box.

UJDONSÁGOK.

A csárné illúziója.

Egy nem egészen jóindulatnak mondható ember, akinek azonban mindamellett elég erős fénylő tehetsége van, egy uralkodóra, aki boldogtalan. azt a megjegyzést tette: „Királyi és boldog is legyen? ... Ezt kívánni a sorstól nem is lehet; kicsikarni a sorstól meg éppen lehetetlen.”

Nem tudom, azért mondta el, mert örült ezen a jelenségen, vagy azért, mert egészen természetesen tartotta, hogy a földi nagyság és arányain túlnőtt dicsőség egy szermsind szenvedéssel, vagy állandó boldogtalansággal jár.

És igaz, hogy aránylag kevés a boldogság a trónokon. Abban az arányban, amelyben a trónon és a trón körül összeraknak a fénytörések, fut ellenkező irányba a boldogság szelleme. Tragikus sorscsapások, nagy családok, oly természetű fájdalmas dolgok, amelyekkel más halandó talán nem is ösmér, érik az uralkodó fejelmek. Nem egy uralkodó tisztánlátásának a jelenleg uralkodó fejelmek között is aránylag kevés a boldog.

Most megint egy óriási birodalom uralkodójának boldogtalanságáról szól a hír. Bejárta a világsajtót, meg is ezafolták nemrég, hogy II. Miklós orosz czár is, akármondani a trónról. Ezt megzafolták, ismételték. De nem ezafolták meg, mert a tények bizonyítják, hogy a czár is, a csárné is boldogtalan. A minden oroszok czárja sajátjóság hangokat hall birodalmának mélysegeiből. Mintha dühörögne, zúgna, harsogna a nép milliói közt valami. Ez a dühörögés és haragos láma egyre erősödik, sőt egy-egy fegyververőülésben, egy-egy golyó sivatásában egészen nyíltan kifejezese is jut. Ugy, mint egykor a nagy ezárné a Potemkin-palotákban, nem lehet ma a czárt is illúziókba elringatni és tévedése ejteni. Ehez már nagyon is erős a vihar. Mert hisz a mélysegek hatalmuk csakznak; sokkal nagyobbak, semhogy esztájakat a trón magastáról észre ne vegyék.

Ez teszi szomorúvá a czárt és sohasem volt boldog az, a kinek lelke szomorú. De boldogtalan a csárné is.

Nem tudom, van-e valami abban, hogy a mélysegekben dúló fergeleg növekedik, vagy apad a színt, hogy a czári párnák lesz-e trónörökös, vagy nem lesz? A történelem tanulságaiból meg lehet állapítani, hogy készülő forradalmak, ha a gyűlölköny anyag már elég bőségen van együtt el nem mulnak, sőt kitörnek akkor is, ha az uralkodónak van is trónörökös. Bizony annak idejében a dauphin születése nem hártotta el a sansculottismus iszonyu erpuozót és XVI. Lajos feje a királyné fejével együtt lehalt a guillotinn bárdja alatt.

Vagy kész már Oroszországban a forradalmi anyag, vagy nem. Ha készen van, előttem, a ki a történelmet gyakran lapozgatog, úgy tünik föl, hogy hibába válna valóra a czári pár illúziója és reménye, hogy trónörökösök szülessék. Ha el nem készült még az a nagy dolog, akkor trónörökösök nélkül sem fog kitörni, a minthogy a gyűlölköny is akkor hullik le a fájárol, ha megérik.

De a czár és a csárné miért ne ringatózódnának abban a szép és boldog illúzióban, hogy minden bajuk, minden veszedelmek vége lesz, ha trónörökös születik.

Ezért hát a czár a maga szomorúságában és a baragó villámok esiközataiban enyhülést talált abban a hitében, reményében és illúziójában, hogy nemsokára minden veszedelmek vége lesz, mert kitátás van arra, hogy talán a sors kedvezni fog és trónörökös születik.

A csárné ugyanebben az illúzióban talált vigaszt. Közönséges halandók családjaiban is örömteljesen készülnek ily nagy eseményekre. És nincs bájosabb, megbízhatóbb, mint ez a készülőds. A reményteljes anya minden mosolya új fényvel borítja be a családát.

Hát még egy eszárnyi családban, ahol azt hiszik, hogy ez az illúzió egyszerűsind az egész birodalom népeivel közös; ahol azt hiszik, hogy az egész nép, amely jehre vár, örömteljesen meggyűszik és a dühörögés a mélysegekben elnémul, ha az illúzió megvalósul. Micsoda készülőds van ilyenkor! ... Készen is volt minden. Várfalakra hatalmas ágyukak voltak föl. Benne száraz a robbanóanyag. Százegyszer fog eldörölni az ágyu, ha fü, huszszegyszer, ha leány születik. Minden

monarchiában így adják tudtára a népnek a nagy eseményt.

Es ime: a szép illúzió egészen szétfoszott. Sem huszszegyszer, sem százegyszer nem dörölnék el s nem is fognak eldörölni az ágyuk. A gyermek, aki a világra jött, nem volt életképes.

Ezt a hírt hozta ma Pétervárról a táviró. Az orosz hivatalos lap adta tudtára a népnek, hogy a várva-várt jövevény idétlen volt.

Vajjon talál-e majd a csárné egy másik illúziót, amely a czár homlokát fel tudná deríteni? ... Vagy szomorú marad-e a czár tovább is? ... Ki tudja! A trónokon nehezebben lehet az illúziók halála után új illúziókat találni. Ugy látszik még is igaz, hogy a nagy szerencse és a nagy boldogság nem jár karöltve. (t.)

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk a lapunk nyilteherében előfzetünkhez intézett hírdetményünket.

— Személyi hír. Dr. Preisach Izidor, a Charité kórházgyógyesület rendelőorvosa szabadságjáról hazakerkezett és orvosi gyakorlatát ismét megkezdte.

— Az egyetem új rektora. Wlassics Gyula közoktatási miniszter ma megerősítette dr. Kétyi Károlyt rektori méltóságában. Az új rektor, holnap, csütörtökön veszi át a tudományegyetemi hivatalait, alapítványait és rekvizitumait dr. Vécsey Tamás udv. tanácsostól, a lelépő rektortól. Az új rektor naponta déli 12—1 óra közt fogad a központi egyetem rektori helyiségében.

— Szomorú évforduló. Szeptember 10-én lesz négy esztendeje, hogy felejthetetlen nagyasszonyunk, Erzsébet királyné, Genfben áldozata lett egy fanatikusnak. A szomorú évforduló alkalmából a püspöki kar együtelti rendelkezése következtében az ország összes templomaiban gyásztiszteletet tartanak az elhunyt királyné lelküdvéért.

— Tanulmányut. Wlassics Gyula közoktatási miniszter művészeti tanulmányok céljából külföldre küldte dr. Martos Ferenc kultuszminiszeri fogalmazót, az ismert fiatal költőt. Martos már el is utazott Düsseldorfba.

— A próbaháború áldozatai. Szomorú hírek érkeznek Nagyvárad és Arad környékéről, a hol most a budapesti első honvéderület négy ezrede tartja ősi zárogörökait. Hullanak az emberek, mint a legyek; a forró nap az utóbbi két hétben hét áldozatot követelt, ennyien haltak meg napzárás következtében. A rozsvíz folytat a tifusz is terjed a legénység között, már ennek is van halottja. Családok tartalékosok nagyobbára a próbaháború áldozatai. Özegek és árva árva családfelemlő, a ki bevonul huszszegyszer napra, hogy eleget tegyen katonai kötelességének és nem tér többé vissza. Akárcsak az igazi, komoly háború, olyan ez a paradés nagygyakorlat. A halottakat roppant nagy csöndben temetik el, mintha atól tartanának, hogy majd számon kérik a hátramaradt özegek és árva árva családfelemlő, a ki életét áldozta a hazáért, a nélkül, hogy kiüzdött volna érte. Vajjon egy kis elővigyázatossággal és körültekintéssel nem lehetne elejét venni ezeknek a sűrű szerencsétlenségeknek vagy okvetlen szükséges a próbahadakozást a déli órákban tartani, mikor a gyilkos nap legforróbban szórja sugarait a szegény tartalékosokra?

— Virchov. Berlinből érkezett mai hírek szerint, Virchov az éjszakai nyugodtan töltötte állapota javult. Mégis minden jel arra mutat, hogy a Harzbürgöl Berinbe való utazás a beteg erejét nagyon eszökentelte. Virchov különben teljesen eszméletlen van.

— A tetshalot. Székelyhídon történt: Jakobovics Mor kereskedő hosszas betegség után meghalt. A halotték kiállította ugyan a halotti bizonyítványt, de a halottat meg sem nézte. Az öreg Jakobovicsot megölték, felravatolták és megsejrták. Rokoniak és ismerősei összegyűltek koporsója körül, hogy egy utolsó pillantást vessenek rá. Mikor a koporsóra ráhelyezték a födelét, a „halott” hirtelen magához tért. Felült a koporsóban s kiabálva mondotta: „Ne bántsoatok, nem haltam meg! A jelenet leirhatatlan hatást keltett. Az öreget kiemelték a koporsóból s visszafektették ágyába. Három nap múlva azonban a halottból föllépett öreg ur ismét megmerevedett. A halotték alaposan megvizsgálta s úgy találta, hogy ezáltal igazán elszállt a lelke. Újra ravatára tették és eltemették.

— Az amerikai magyar zászló-ünnepély. Szeptember elsőjén volt New-Yorkban a magyar zászló ünnepélyes átvétele, melyre már hetek óta lázasan készülődtek az amerikai magyarok.

A Grand-Central-Palace óriási terme színlépt megjelent ünnepély közönséggel, mely élénk érdeklődéssel vett részt a szép ünnepélyen, a mely a következőképen folyt le: Bevezetőnek egy cigányzenekar a magyar himnusz s utána a katonazenekar az amerikai himnusz játszotta el. Azután dr. Gerster Árpád elnök megnyitá beszéde következt, mely után Zseni József átadta a zászlót az elnöknek. Majd ismét magyar szónoklat következett, azután az amerikai zászló, mely teljesen a magyarok által küldött zászló mintájára készült, avatták fel az amerikai himnusz hangjai közepette. Ezután Semsey Károly örmagy angol szónoklata következett, melynek befejeztével a különböző felekezetek lelkészével megáldották a zászlót. Az ünnepély befejeztével az amerikai magyar egyesület küldött bemutatták a zászlót hozó bizottságnak. Este a küldöttség tiszteletére a Falu rosszát adták a Manhattan Lyceumban.

— Roosevelt balesete. Ma éjjel New-Yorkból a következő táviratokat kaptuk: New-York, szept. 3. Roosevelt elnök vadászosiája, a melyben az elnök és kísérete áll, Pittsfield és Lenex között összekötözött a villamosvasúttal. Roosevelt elnök csak néhány századot és horzószál szünetelt arczán. Corclon titkár könnyen megsejrtült és egy titkos rendőr életra vesztette. A villamos vezetőjét és kalandár letartoztatták. A vadászosi lovai elpusztultak.

— Roosevelt hírdetése. A következő távirat megérkezett, hogy Roosevelt elnök távirat megérkezett, hogy Pittsfield éleket csak könnyű sérüléseket szenvedett.

A távirati részekből a tényállást nem lehet tisztán megállapítani. Nem tartjuk kizártnak, hogy a baleset súlyosabb természetű volt és nem is annyira balesetről, mint inkább merénylőtről lehet szó. Egyszerre azonban hitelt kell adnunk, a szükségzav táviratok tartalmának.

— A posztóny mezőgazdasági kiállítás látogatóinak figyelmébe ajánljuk a dr. Schlesinger Miksa-féle gyógyintézet és szanatoriomot, mely a modern intézetek közt méltán első helyet foglal el. Az ellátás az intézetben kitűnő, az árak mérsékelték, e mellett mindig az elerendő gyógyeredmény és az intézet jóirnevének állandósítása a főcél. Az intézet a téli időnyre is be van rendezve.

— Steindl Imre. A helybéli plébánia-templomban ma délelött tíz órakor rekvium volt Steindl Imre műegyetemi tanárúrt. A gyásztiszteleten az elhunyt családján kívül ott volt Hosszay Lajos műegyetemi rektor, Rados Gusztáv és Rejtő Sándor dekanok, Cziczler Győző, a Mernők- és Építész-Egyesület elnöke és többen. A gyászmisért Kirner Károly plébános mondotta. Az elhunyt özegeknek újabbán Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter is meleghangu leveleiben fejezte ki részvétét.

— Időbeteg vezérkar-százados. Báró Bothmer Sándor vezérkari százados, báró Bothmer Jenő huszárkapitány testvérhattyát, mint részvétellel értesülünk, a Schwartzter-intézetbe szállítják súlyos ideggyógyitani. A kiváló tehetséges és színpalkus vezérkari-tiszten már a mult év őzén mutatkozott a szomorú betegség jelei. Ekkor hat hónapra szabadságot, az alatt az idő alatt állapotát annyira jobbra fordult, hogy ismét szolgálatot teljesített. A déleleg és roppant öreg fizikumú katonatiszten azonban ismét kiürt a betegség s legutóbb már annyira súlyosbodott, hogy egész végtelenségig fokozódott. Ferenckört 34. sz. alatti lakásáról ma reggel vitték ki a XVI-os helyőrségi kórházba, a honnan holnap viszik át a Schwartzter-intézetbe.

— Salháiv Tivadar temetése. Nagy részét felmelt temetik el ma délután ifjan elhunyt újságíró társunkat Schwab Tivadart. Az új temető halottházában felállított ravatalt tömördek koszoru borította. Braun Sándor a Budapesti Napló szerkesztője nevében mondott istenhozzáddat, majd Szatmári Mr mondott megható búszbeszédet. Azután elhaltotok a fiatal halottat.

— Különös boszu. Balogh Sándor házalgó egy esztendeje közös háztartásban élt Krakovin Mária napzárás aszonyával. Néhány nappal ezelőtt azután Balogh váratlan kijelentéssel lepte meg kedvesét. Tudomására adta, hogy rövidesen meg fog házasodni, amde nem őt veszi el s mitután reá így nincs itt már szükségé, minél előbb hagyja el a lakást. Krakovin Mária tegnap el is távozott a lakásból, azután kemény boszut forralt. Ma délelött meglette Baloghot a Verővári-uton s elebe állott:

— Utóljára kérdelek, vissza veszel-e magadhoz ... Igen, vagy nem?

— Na, hogy ha akarod — felelte Balogh nyugodtan — nem. Sőt, folytatva nyugosan, tud meg azt is, hogy a másikkal már két hét múlva meg is esküszöm ...

— Csakugyan megteszed? kérdezte villámó szemekkel a napzárásos s ezzel egy dobozból paprikát szórt Balogh szeme közé.

Balogh szeme egyszerre elborult. A paprika rémítő fájdalomt okozott neki, úgy hogy fájdalomban hangosan kiáltozni kezdett. Krakovin-nét bevitték a főkapitányságra. Tettt nem tagadja. Baloghot a lakásán ápolják, de előrelátólag elvezti szemérvélgát.

— Rablótanács és Vörmezón. Ma este 9 órakor a Vörmezó felső végén, a katonai raktár mellett sétált Tóth Péter 22 éves joghallgató, a mikor egyszerre két munkásforma ember rátámadt s megérett jöformán védekezéshelyt vőna, zsebéből az egyik kirántotta pénztárcáját, melyben, 450 kor, készépv volt bankók. Tóth az egyik rabtól nyakonsziple s erősen tartotta, amde arra másként támadt revolverével rájött. A lövészek egyik Tóth kalapját kerekasztorra, de sérült nem ejtett rajta. A másik golyó meg a földbe fordult. A megtámadott jöszent a váralanul jött lövészek megzavarták s önkéntelenül kengedle a rablót, a ki térsával együtt a másik pillanban az est sötétségében eltűnt. A jövesek zarája s Tóth kiáltására elégett rendőr tődzőzbe vette a támadókat, de eredménytelenül. A nyomozást megnehezíti, hogy Tóth személyleírás nem tud adni, mert a rablás csak néhány pillanat múlva volt s e mellett a sötétben nem is láthatta támadói arczát.

— Temetőn alatt kirabolat lakás. Schwab Tivadar hírlapíró-kollektának, mint lapunk más helyén megírjuk, ma délután temették el Zerge-utca 3. sz. lakásáról. A mig a halottat a temetőbe kísérték, s a lakásban nem maradt senki, néhány ügyes tolvaj az alkalmat kihasználta s a nu csak értékes és értékes holmi volt a lakásban, azt mind elopták. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Sir Joseph C. Dimsdale, londoni Lord-Mayor elnöksége alatt Londonban tartott nemzetközi egészségügyi-kiállításna a Krisztály Szt. Lukácsföldi hegforrás ásványvizu a legmagasabb díjjal a Grand Prix-vel lett kitüntetve.

Kecskeméthy nyoma.

— Lefoglalt levelei. — Roppant érdekes táviratokat kaptunk ma éjszaka vesprémi és szombathelyi tudósítóinktól. A hitelt érdemlő helyről jött táviratok így szólnak:

Veszprém, szeptember 3. Kecskeméthy Győző New-Yorkból két levelet írt ide. Az egyiket itt lakó szüleire, a másikat pedig Gratzl Ödön nevű barátjához. A szüleire írt levelet Karácsony vizsgálóbíró lefoglalta. A Gratzlhoz írt levelet a vizsgálóbíró szintén le akarta foglalni, de a lefogalás ellen Gratzl nevében tiltakoztak és a levelet Gratzl után küldték Szombathelyre. A levelekben a szülők felismerték fiuk írását. A lefoglalt levelet Karácsony vizsgálóbíró expressz-leveleiben megküldte a budapesti államrendőrségnek. Ez az egyik. A másik így hangzik:

Szombathely, szept. 3. Gratzl Ödön vesprémi takarékpénztári könyvelő, a ki jelenleg Szombathelyen nyaral, levelet kapott Kecskeméthy Győzőtől, kinek szökése előtt háromszázhusz koronát kölcsönzött. Leveleiben azt írja, hogy adósságát postán megküldendő, de ez nem vezetne célhoz, miután a postán lefoglalnák. De majd alkalmas módot keres arra, hogy a háromszázhusz koronát mielőbb lefizethesse. Panaszodik a leveleiben, hogy egészségi állapota rossz. Végtelenül szeretne ismét becsületes embere

lenni, de hát ... (itt egy hosszú sor pont következik, azután az aláírás): Győző.

Kecskeméthy Győző tehát életelt adott ma-gról. Amióta tavaly a főváros adópenzéiből majd egy millió koronát elemelt, a rendőrség s a törvényesek vizsgálóbírája a legszeleőbb nyomozást indították, hogy hollett kiderítsék.

A nyomozás első idejében az országban mindenütt lázas igyekezettel keresték a nagyszabású sikkasztót. Majd itt, majd ott látták Kecskeméthy Győzőt s akárhány ártatlan embert tartóztattak le azért, mert hasonlított a keresett sikkasztóhoz. A hatóságok minden buzgalma hiábavalónak bizonyult. A rendőrség legügyesebb detektívjei beutazták Olaszországot, keresték Németországban, bejárták minden nagyobb kikötővárost, de nem akadtak nyomára.

Utóbb az a hír kapott szárnyra, hogy Kecskeméthy az esikkasztott millióval Génában kibérelt egy teherszállító hajót s azon akart elmenekülni. A hajó legénységének föltűnt a fiatal ember sok pénze s kűnn a szabad tengeren kirabolák, megölték s tetemét az Ozeán hullámába vetették.

A rendőrség a regényesen hangzó hírek nem adott hitelt s titokban és minden feltűnést kerölve, tovább is nyomozott. Élénk figyelemmel kísért mindenkit, a kivel a sikkasztó egykoron érintkezett s az éber rendőri ellenőrzésnek eredménye ime nem maradt el.

Vajjon tényleg Kecskeméthy Győző írt-e két levelet, azt egyelőre pozitívumként nem állapították meg, de szűlei fölsimerték a kezéiről és Gratzl Ödön is ráismert egykori barátja írására.

A két levél mindenképen értéket nyom a rendőrség kezében. Akár maga Kecskeméthy írta, akár, ha mástall írta. Ez a más tudnivaló föltűnő büntetés a sikkasztónak s alighanem azonos azzal a Part Ernővel, a kit egy ízben már gyanya is fogtak.

Part Ernő Kecskeméthynek régóta barátja. Néhány hónappal ezelőtt, hogy Kecskeméthy Győző a fővárost meglopta, kiment Amerikába s mikor odakűnn olvasta a lapokban, mivel gyanusították, haza jött Budapestre. Elment a főkapitányságra is és elmondotta, hogy csakis azért jött vissza, hogy ártatlanságát bebizonyíthassa. Itt tartózkodása alatt nem is merült föl ellene semmi olyan jel, a minek alapján a rendőrség feleletre vonhatta volna s Part Ernő emelt föl vitorlázott ismét vissza az utjálga.

Part Ernő személye most újra aktuális lett. És nem lehetetlen, hogy éppen azért jött a multkor Európába, hogy az esikkasztótt ezreket itt feltűnés nélkül beérthassa.

A rendőrség bár hivatalosan s éppen a vizsgáló sikkérnek érdekében nem nyilatkozott, érte sülténként szerint már a mai délelött folyamán meglette a szükséges intézkedéseket arra, hogy Kecskeméthy Győző, ha tényleg ő írta, vagy írta a leveleket, kézre kerüljön.

Keleti Gusztáv — öngyilkos.

Még ravatolon fekszik Keleti Gusztáv. Hült teteme fölé még nem borult rög. Az egész művész- és íróvilág a részvét hangján a vesztésge fölött érzett fájdalomnak kifejezésével emelkedett meg a művész és író haláláról. És ma kel szárnya a megdöböntő hír, hogy Keleti Gusztáv egy végzetes és sötét elhatározása folytán vált meg az életől.

A szárnyaló hír, igaznak bizonyult. Keleti Gusztáv öngyilkossá lett. A munkás förtűt betegség lepte meg, a mely föltűnőtelten lelkében az ergyensült. A testi bajt nem tudta elviselni. Meddig tartott, a mig a sötét elhatározás tetté változott; tépelődött; hitosan nem tudjuk. Valószínű és a jelek-ből következtetni lehet, hogy pillanatnyi elhatározás érlette meg benne a szándékot. Kétségbeeséstől és utolsó tettének végrehajtásátl talán csak pillanatok választották el. Kétségtelen azonban, hogy az ölkölő fegyverhez fordult és véget vetett földi szenvedésének.

A magyar művész és íróvilágnak megint van egy öngyilkosa. Tragikum tődzői jelesseinket, a mi kétszeresen fájdalmasná teszi az ő halálát.

Tudósítónk a megrendítő esetről a következőkben számol el:

Mint megírjuk, Keleti Gusztáv kedden déli tizenkét órakor hunyt el, de a mint ma értesülünk, nem természetesen halálal mult ki, hanem önkézzel vetett véget életének. Keleti beteg ember volt s a kor már régen tönkre tette egész szervezetét. Vesebaj, szívbaj s tüdőszorvadás gyötörte már évek óta s állapota az utolsó időben rohamosan súlyosbodott, ami buskomorrá és életuntá tette.

Orvosi tanácsra két hónappal ezelött Abházia-ába utazott, hogy ott betegsége enyhülést kérészen. De rajta már ez sem segíthetett s augusztus 31-én, vasárnap, testben és lélekben teljesen besztörve hozta vissza Budapestre családja. Ugy látszik, ekkor már tudatában volt annak, hogy betegsége nincs őr, ami teljesen elpusztult szervezetét helyreállíthatná s tudta azt is, hogy a legundósabb gyógykezelés mellet is csak ideg-óráig húzza el életét. Ez érlette meg aztán Keleti-ben a halál gondolát, hogy egyszerre véget vessen életének, amely elviselhetlen fájdal-mak rött rá, úgy, hogy terhei alatt roskadozott.

Keleti a fümei reggeli vonattal hozták a fővárosba s ahig hogy hazértek vele, rögtön visszavonult dolgozószobájába, a hora betette akta-táskáját, a melynek írományait — mint mondotta — rendbe akarja szedni. Kívánságának eleget tettek s a család a táskát csakhamar be is vitte Keleti szobájába. Az akta-táska azonban az iratokon kívül egy tollot revolvért is tartalmazott, a mely körülményről Keleti hozzátartozói teljesen megfedledeztek s elfeledték belőle kiövenni.

Keleti, a mikor behozták a táskát, küzvent meg, hogy egy ideig hajgják magára s ne zavertják addig, a mig iratait rendezi, teljesen nyugod-

tan adta az utasítást, minden fölindulás nélkül, úgy hogy egyáltalán nem lehetett rajta észre venni, hogy milyen sötét tervet forgat agyában.

Alig egy félóra múlva aztán hirtelen hatalmas fegyverdörrenés zaja hangzott ki abból a szobából, a hova Keleti visszavonult. Keleti felesége s gyermekei rémületen rohantak a szoba felé s rántották fel ajtaját. Lesújtó, megdöböntő látvány tárult eikbök: Keleti Gusztáv a szobában levő íróasztal mellett hevert a földön s jobb halántékából óris sugárban patakzott a vér.

Kezelőorvosa, dr. Floris Áron, a ki közeli szomszédságba lakik, éppen ebédnél ült, a mikor Keleti fia megvitte a leasujtó hírt s kérte, hogy rögtön jöjjön át. Az öngyilkos ekkorra már sok vért vesztett. Az orvos gyorsan elkötötte a sebet, Keleti még élt s a délután folyamán több ízben eszméletét visszanyerte, úgy hogy az orvos reménykedett ahhoz, hogy megtarthatja az életnek. Hétfőn azonban hirtelen rosszabbra fordult állapota: föllépett a láb. Kedden egész délelött eszméletlen állapotban fektött, megvére-dőt tüzeket órákor kilehelte lelkét, negyvennyolcz órai kín haláltusa után.

Keleti családja még tegnap meglátta a jelenlést a rendőrségnek arról, hogy Keleti Gusztáv öngyilkossá következtében halt el. Miután azonban a tényállás kétségbevonhatatlanul meg van állapítva, a rendőrség a holttestnek a morgueba vitelétől és föllboncolásától elállott s a halottat lakásán hagytaák.

Az ország közönművészeti tanács elnöksége a gyászoló özegekhez ma meleghangu részvétiratot intézett, melyet Zsilinszky Mihály államtitkár és K. Lippich Elek dr. min. osztálytanácsos írtak alá. A részvétirat különösen kiemeli, hogy a művészeti oktatásnak nálunk való megalapításában Keleti-nékö orszárlámsze volt s hogy a képtudományok iradalmi művelésében korszakot kezdett hazánkban.

A család részéről este a következőket tudatják.

Keleti Gusztávot Abbáziaiból haldokolva hozták haza s utközben már csak aetherinjekciókkal lehetett fentartani. Haza érkezve Keleti ugyan megpróbálta, hogy életének egy négy milliméteres revolverrel, mely ahig több játékszerrel, véget vessen, keze azonban úgy remegett, hogy a fegyver felcsuszott és a golyó csak egy kis horzsolást ejtett. Halála nem a lövés következtében, de nagymérvű tüdőbaj és veszev-zése következtében a lövés utáni harmadik napon állt be.

Párbajozó szekundánsok.

(Beniczky Ödön és Asbóth Jenő lovagias ügye.) Kardpárbaj volt ma délután a fővárosban. Beniczky Ödön hírlapíró, az Alkotmány munkatársa állott szemben Asbóth Jenővel. Hevesen csaptak össze s majdnem egyszerre váltak meg egymás fejét. Asbóth kardja azonban laposra fordult s fűtése alatt Beniczky elesett, de nem sebesült meg. Beniczky végisa azonban hosszú és mély sebet ütött Asbóth Jenőn.

A párbaj előzményei a főnökök egyere nyulnak vissza Az Alkotmány-ban több heves támadás jelent meg Gyórfy Gyula országgyűlési képviselő ellen. A támadó cikkek azzal vádolták tudvalelőleg, hogy saját anyagi előnyét kereste, a mikor a kereskedelmi kormánytól azt kérte, hogy osszon ki a székelyek között ötezer főnö-gépet. Az egyik közlemény Olay Lajos országgyűlési képviselő nevét is szóba hozta.

Olay Lajos, a ki egyébként Gyórfy Gyulának apósa, több lapon nyilatkozott az ellene kikelt névtelenül megjelent cikkek szerzője ellen. Olay nyilatkozatára Beniczky Ödön hírlapíró az Alkotmányban kijelentette, hogy az Olay ellen irányuló cikket ő írta, sőt vádjait kész bizonyítani is.

Olay Lajos az ügyet a lovagias útra terelte. Segédei Bartha Miklós és Asbóth Jenő azonban nem provokáltak Beniczky Ödönt, hanem e helyett levelet írtak felüknek, s közelet vele, hogy nines oka elégtétel kémi Beniczkytől. Nyilatkozatára sőt kiteleivel megrotta azokat az in-vektívákat, a mikkel őt a névtelen cikíró illette s nézetük szerint most már Beniczky Ödöná sértett fel. Olay segédeknek ezt a levelet közzétette a lapokban, de hozzáfűzött megjegyzéseiben Beniczkyt megsértette. Erre aztán Beniczky Ödön írt ismét egy hosszabb nyilatkozatot az Alkotmányban s ebben nemcsak Olay Lajost, de a segédét Bartha Miklóst és Asbóth Jenőt is megtámadta.

Ebből a nyilatkozatból kelezettek tulajdonképen a mai súlyos kimeneteli párbaj.

A megsértett segédek megbízottjai, névszerint Zilinszky István és Lovász Márton hétfőn lo-vasgus elégtételt kérték Beniczky Ödöntől, a ki a maga részéről segédeit előbb Rakovszky István, majd Zborny Miklóst és dr. Andreánszky Jenőt nevelte meg.

A nagy segéd tegnap este letargyálta az ügyet s a következő jegyzőkönyvet vetett föl: Jegyzőkönyv. Fölvetétt Budapestben, VIII. József-kört 5. szám alatt a Bartha Miklós és Asbóth Jenő urakkal Beniczky Ödön urral szemben fömerült becsületbeli ügyben az alíroított segédek által. Bartha és Asbóth urak megbízottai feleik nevében lovasgus elégtételt kérték a Beniczky ur által az évi augusztus 31-én az Alkotmány című napilapban megjelent sértő nyilatkozatért, melyet más lapok is közöltek Beniczky ur megbízottai felük nevében a lovasgus elégtételt följárják. A mindkét részről való segédek, miután az ügynek békés elintézése nem sikerült, ez ügynek fegyveres utat való elintézését határozották el. Minthogy pedig egy nyilatkozatban egyetlően és együttesen történt a sértés, a megbízottak közös egyetértésével abban állapodtak meg, hogy a két sértett nevében csak a sorshuzás után kijelölt egyik fél veszi az elégtételt igénybe. Elhatározták továbbá azt is, hogy Bartha ur karjának béna volta miatt az esetben

ha a sors ráséne, mig ellenkező esett sors, a fegyver urak megbízottai a k.

I. Kardpárbaj karddal, a szűrés és harcoképtelenség, alapján a segédök II. Pisztolypárbaj távolról, sima, gosan olvasandó belüli, özegek vagy csütörtököt mond: pisztolyok fölhúzó: a kik a rajta! és ben tetszők szeg.

Beniczky ur segédek és így azok kötele sorshuzás megjelölt esett. A párbaj terme. A párbaj utáni 1 óra. Kat. Lajos István s. k. mint II. dr. Andreánszky Beniczky ur segédek. A felek majdnem párbaj színterén. Feltű fölhúzó: a zényszóra mindkett egymásra Asbóth és kyt. Néhány peroz kardja lecsapott ellapoz volt s Benicz sült meg. Ugyanakkor a Beniczky éles va bet ejtett Asbóth tását az orvost. Koztka Emil segédek vizsgáltak Asbóth és Asbóth harcoképtel.

Erre a segédek a nyilvánították s lefozták. Ennek megtörté odálpelt megsebesít kért tőle.

Vilmos

Foson. szept. 3. kor a diszében elősói fokormányzó, y dének tisztárlak falgolt minden egyvetkező beszédet is.

Mielött önké ki kell fe

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szöveg... TELEFON 706.

E hirdetés rovatban minden szöveg... TELEFON 706.

Bérmentes levelező lapok... KIS HIRDETÉSEK... Beküldésére... A hirdető közönség kényelmére...

Gruber Janny... Hers Ignác... Radány Irma... Váradi Teréz... Grünth Mór... Klein Jakab... Buzthy Gyula... Németh Mária... Varga Mihály... Okrutnyó János... Woliák Zsigmond... Özv. Elemer Arminé... Özv. Burger J....

Özv. Schönwald F. né Gábor Helen... Szántó Mór... Antonovics Emma... Özv. Vasy Imréné... Spitzer Jakabné... Szerencsés Erzsébet... Frisch Antalné... Özv. Brunner K. né... Grossmann Manó... Kohn Simon... Gergelyovits Adél... Özv. Szabados Julia... Özv. Fülöp Lajosné... Berger Miksáné... Lamm Augustus... Weil Vilmos... Schlessinger Johanna... Kerekes Rózsa... Weidner Adél... Berger F... Rothman Jakob... Engelmann Mór... Kohn Gyula... Bródi Julia... Bodnár Simonné...

Használt és új pénz-szekerények... MAI HENRIK és FIA... Hö-víz győgyfürdő... WERNDL-fegyverek... Ajtók, ablakok... TILLER MÓR és Társa... Ajtók, ablakok... Eisler Arminé... BUTOR... VARGA IGNÁC... Budapest, Erzsébet-tér 18.

WERNDL-fegyverek... Ajtók, ablakok... TILLER MÓR és Társa... Ajtók, ablakok... Eisler Arminé... BUTOR... VARGA IGNÁC... Budapest, Erzsébet-tér 18.

Használt butorok, perzsa szőnyegek, garnitúrák, függönyök, olajfestmények, csillárok, órák... Budapest, Ujvilág-utca 21.

ALKALMI BUTOR-ELADÁS... Dósa Kálmán Erzsébet-tér 18. Arjegyek ingyen és bérmentve.

Magyar királyi államasutak... Hirdetmény... Felső-örszék-ostrik-magyar közszolgálatom.

Magyar királyi államasutak... Hirdetmény... Felső-örszék-ostrik-magyar közszolgálatom.

Könnyműség... volna elhalasztani az alkalmat... Budapest, Erzsébet-tér 6.

Hydraulikus (víznyomású) sajtókat... bor és gyümölcs... Budapest, Erzsébet-tér 6.

Faeladási hirdetmény... A szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál 1902. évi szeptember 22. napján...

Kiadó bolt... Szép bolti helyiségek a Belvárosban... Budapest, Erzsébet-tér 6.

Agulár Dávid... CZIRER LAJOS és FIA... Budapest, Sip-utca 15. sz.

Hirdetmény... Kereskedelmiügyi m. kir. Minister Ur Ö. Excellenciája 1902. évi augusztus hó 19-ikén...

Diesel-féle HŐ-ERŐGÉPEK... elsöranu erő-gépek... Budapest, Erzsébet-tér 6.

RÖPTÉBEN A VILÁG KÖRÜL... Dr. CZINCZÁR J. egyetem. orvostudor, szakorvos... Budapest, Erzsébet-tér 6.

POLGAR SÁNDOR... Budapest, Erzsébet-tér 50.

HIRDETÉSEK... Budapest, Erzsébet-tér 18.

Faeladási hirdetmény... Beregszász rt. város a beregszászi határban fekvő „Csere” nevű erdőben...

GUMMI és halhólyag-különlégességek... Budapest, Erzsébet-tér 32. 4410

BUDAPEST... SZERKESZT... BUDAPEST, IV. PÁP-NYÚT... TELEFON 706... EGYETÉRTÉS... HIRDETÉSEK... Budapest, Erzsébet-tér 18.